На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№85 (1898)
Пятніца, 14 мая 2004 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць —
5 разоў у тыдзень
Выдавец:
УП «Народная воля»
Кошт свабодны.

Народная Воля

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +10...+12, уначы — 0...+2; у Брэсце ўдзень — +11...+13, уначы — +2...+4; у Гродне ўдзень — +11...+13, уначы — +3...+5; у Віцебску ўдзень — +9...+11, уначы — +2...+4; у Гомелі ўдзень — +11...+13, уначы — +1:..+3; у Магілёве ўдзень — +10...+12, уначы — 0..+2.

Па ўсёй краіне на працягу сутак — сонечна, без ападкаў.

www.meteo.by

ПУЛЬС

Лябедзьку аштрафавалі на 1 мільён 900 тысяч рублёў

Старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі (АГП) Анатоль Лябедзька аштрафаваны на 100 базавых велічынь (1 мільён 900 тысяч рублёў). Такое рашэнне па адміністрацыйнай справе палітыка вынес 12 мая пасля чатырохгадзіннага разбору суддзя суда Савецкага раёна горада Мінска **Руслан Казадаеў**.

Анатоль Лябедзька аштрафаваны за ўдзел у арганізаваным апазіцыяй 26 красавіка "Чарнобыльскім шляху".

Сам А.Лябедзька свой удзел у шэсці не пацвярджае. Паводле слоў лідэра АГП, ён сапраўды прысутнічаў 26 красавіка на плошчы Якуба Коласа, дзе збіраліся перад шэсцем удзельнікі акцыі апазіцыі, аднак у шэсці ўдзелу не браў. А "знаходжанне на плошчы не з'яўляецца правапарушэннем", заявіў А.Лябедзька.

Палітык лічыць гэту справу "палітычным заказам". Ён таксама паведаміў, што неўзабаве збіраецца абскардзіць гэтае рашэнне ва ўстаноўленым законам парадку.

Юрый ПАЦЁМКІН.

Моладзь — за беларускую мову

Як паведаміў сакратарыят Грамадскага аб'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны", 8 мая 41.129 чалавек добраахвотна прыйшлі здаваць беларускую мову ў пункты правядзення цэнтралізаванага тэсціравання. Гэта больш, чым колькасць тых, хто здаваў рускую мову (37.689), матэматыку (38.199) і іншыя прадметы.

Такім чынам, наша моладзь, узгадаваная ў незалежнай Беларусі, даказала, што родная мова жыла і будзе жыць, нягледзячы на ўсе праявы сённяшняй русіфікацыі. ГА "ТБМ імя Ф.Скарыны" шчыра віншуе вас, дарагія юнакі і дзяўчаты, хто шануе мову нашай Бацькаўшчыны, і спадзяецца, што значная колькасць маладых людзей абярэ беларускую мову і падчас абавязковага тэсціравання, якое фінансуецца з бюджэту і адбудзецца ў канцы мая.

Тарас АНАТОЛЬЕЎ.

На Брэстчыне забаронены продаж страчкоў і смаржкоў

Распараджэнне аб забароне прадаваць на рынках вясновыя грыбы страчкі і смаржкі падпісаў 12 мая галоўны санітарны ўрач Брэсцкай вобласці Алег Арнаутаў.

Гэтае рашэнне, як паведаміла карэспандэнту БелаПАН загадчыца санітарнага аддзела абласнога цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Таццяна Корчык, звязана з тым, што за апошні час у рэгіёне было зарэгістравана пяць выпадкаў атручання смаржкамі. Пры гэтым у Брэсце і Баранавічах чатыры жанчыны атруціліся грыбамі, набытымі на рынках. Яшчэ адзін чалавек атруціўся ў Лунінецкім раёне.

Усяго ў Беларусі ад ужывання ў ежу страчкоў і смаржкоў пацярпелі 28 чалавек, трое з іх памерлі.

Ларыса ШЫГАНАВА.

Аляксандра і Канстанцін вяртаюцца ў Мінск

Беларускія ўдзельнікі міжнароднага конкурсу песні "Еўрабачанне-2004" дуэт "Аляксандра і Канстанцін" не выйшлі ў фінал спаборніцтва. Паўфінал адбыўся ўвечары 12 мая ў Стамбуле (Турцыя). Прамую трансляцыю вёў Першы нацыянальны тэлеканал. Акрамя таго, у студыі тэлеканала было арганізавана ток-шоу, прысвечанае спаборніцтву.

Беларусы выступалі пад другім нумарам сярод 22 паўфіналістаў. 10 фіналістаў былі вызначаны па выніках тэлефоннага галасавання, якое доўжылася дзесяць хвілін. У іх лік увайшлі Сербія і Чарнагорыя, Мальта, Нідэрланды, Албанія, Украіна, Харватыя, Боснія і Герцагавіна, Македонія, Грэцыя і Кіпр. Прадстаўнікі гэтых краін возьмуць удзел у фінале конкурсу "Еўрабачанне", які адбудзецца 15 мая. Яшчэ 14 краін, у тым ліку Расія, заваявалі сабе пуцёўкі ў фінал, паказаўшы высокія вынікі летась.

Каменціруючы вынікі конкурсу, кіраўнік ансамбля "Сябры" **Анатоль Ярмоленка,** які прысутнічаў на ток-шоу, адзначыў, што многія з канкурсантаў, якія выйшлі ў фінал, у прыватнасці, выканаўцы з Харватыі, Грэцыі і Нідэрландаў, **"былі вельмі арганічныя, чаго, на жаль, бракавала беларусам".** А.Ярмоленка адзначыў добрае выступленне Русланы з Украіны, яе "выдатны нумар" і спрагназаваў, што яна можа быць фаварыткай. *"Я ведаю магчымасці нашага дуэта, іх праблемы, але яны выступілі ў гэты раз горш, чым умеюць,* — сказаў ён. — *Мы далі ім шмат авансаў, раздзьмулі гэты конкурс да памераў найгалоўнейшай культурнай падзеі года, а насамрэч гэта шараговая падзея".*

Дуэт "Аляксандра і Канстанцін" вернецца ў Мінск пасля 15 мая.

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

ЭКАНОМІКА

Барометр эліты

Адбылася гадавая канферэнцыя Грамадскага аб'яднання «Беларуская навукова-прамысловая асацыяцыя» і Беларускага саюза наймальнікаў

Падзея гэтая не шараговая. У згаданых арганізацыях сабрана, па-сутнасці, прамысловая эліта краіны. Таму меркаванні, ацэнкі, рэкамендацыі, якія гучаць на такіх форумах, маюць выключна важнае значэнне. Такія канферэнцыі нібы барометр высвечваюць вузлавыя праблемы. Што паказаў барометр на гэты раз?

Крокі «БелАЗа»

Выступленне дырэктара вядомага прадпрыемства **Паўла МАРЫЕВА** было адным з самых яркіх. Гаварыў ён аб вопыце рэканструкцыі. Спецыялісты завода замахнуліся, здавалася б, на неверагоднае — стварэнне сучасных магутнасцяў па выпуску новых мадыфікацый машын, для чаго патрабавалася сотня мільёнаў долараў. А дзе ўзяць такія сродкі, калі цяжка нават аператыўна распрацаваць план буйной рэканструкцыі. Інстытуты не браліся за такую працу. Тады стварылі свой цэнтр, і праз тры месяцы план абнаўлення вытворчасці быў гатовы. Падалі заяўкі на абсталяванне заходнім фірмам і хутка адтуль атрымалі аж тры варыянты станкоў і механізмаў для выканання новых вытворчых задач.

Знайшлі ў Еўропе банк, гатовы выдаць такі вялікі крэдыт. Праўда, ён запатрабаваў гарантый ад урада краіны. А ва ўрадзе спасылаліся на немалую долю рызыкі. Прыйшлося разлікамі пераконваць у эфектыўнасці задуманага. І ўрад падтрымаў смелы праект...

Дырэктар выклаў сакрэты ўсіх этапаў рэканструкцыі. У зале стаяла цішыня.

Вынікі такія. Другі год заводскі партфель заказаў перагружаны. Значная частка прадукцыі ідзе на экспарт у краіны далёкага замежжа, адтуль паступаюць дзелавыя прапановы. Прадпрыемства нібы атрымала другое дыханне.

Цяпер мае такі ж праект МАЗ, збіраецца распрацоўваць МТЗ...

Сёе-тое...

Гэта слова не раз гучала ў дакладзе, з якім выступіў старшыня аб'яднання "Беларуская навукова-прамысловая асацыяцыя" **Мікалай СТРАЛЬЦОЎ,** і ў дэбатах. І ў ім, як мне падалося, адна з галоўных праблем кіравання эканомікай.

Наша дзяржава забірае ў бюджэт у выглядзе падаткаў 34—36 працэнтаў зноў створанага прадукту. У іншых краінах з падобным узроўнем развіцця такі збор намнога ніжэйшы. У Расіі ён складае 19,5 працэнта, у Літве — 26,4. Эксперты Міжнароднай фінансавай карпарацыі лічаць, што для такіх краін, як Беларусь, згаданая падатковая нагрузка не павінна перавышаць 24 працэнты. Да таго ж вельмі няпростая справаздачнасць. Кожнае прадпрыемства штомесяц запаўняе дзесяткі разлікаў і справаздач па падатках, іх колькасць пастаянна расце. Спецыялісты асацыяцыі не раз рэкамендавалі ўладам зменшыць падатковую нагрузку і спрасціць справаздачнасць. Сёе-тое зроблена, але галоўная праблема застаецца.

Першы намеснік прэм'ер-міністра **Уладзімір СЯМАШКА,** які выступіў на канферэнцыі, пагадзіўся са сказаным, але ў сваю чаргу запытаўся: а дзе браць сродкі для абароны, аховы здароўя, датацыі сельскай гаспадаркі, калі зменшыць падаткі?

Не задаволены вытворцы і практыкай ліцэнзавання. Яны не раз дасылалі прапановы ў дзяржаўныя органы па яе лібералізацыі. Сёе-тое з прапаноў знайшло сваё адлюстраванне ў прэзідэнцкім Дэкрэце № 17. Колькасць відаў дзейнасці, якія падлягаюць ліцэнзаванню, зменшылася, але іх яшчэ зашмат, ды ўзніклі новыя праблемы.

Спецыялісты асацыяцыі не раз уносілі прапановы і па лібералізацыі рэгістрацыйных працэдур. У прыватнасці, раілі перайсці ад дазваляльнага прынцыпу да рэгістрацыйнага, спрасціць саму працэдуру. Дарэчы, у Расіі і ва Украіне гэта ўжо зроблена. Сёе-тое ўдалося выправіць і ў нас. Так, 8 красавіка сёлетняга года прыняты Указ Прэзідэнта № 175 "Аб пытаннях дзяржаўнай рэгістрацыі і ліквідацыі (сканчэння дзейнасці) юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў", якім Міністэрства юстыцыі вызначана як орган па арганізацыйна-метадалагічным забеспячэнні, кантролі і каардынацыі рэгістрацыйных функцый. Такім чынам, зроблены яшчэ адзін крок па стварэнні адзінага рэгістрацыйнага органа. Разам з тым многія пытанні, у тым ліку і галоўнае — увядзенне рэгістрацыйнага прынцыпу замест дазваляльнага, пакуль не вырашана.

Сёе-тое, палавінчатасць рашэнняў — вось адзін з галоўных хібаў у кіраўніцтве эканомікай.

Павярнуцца ад «вала» да якасці

Гаварылася і пра вялікія поспехі: пра рост у прамысловасці на 10 і болей працэнтаў. Асабліва нагадваў пра іх першы віцэ-прэм'ер Уладзімір Сямашка, падкрэсліваючы, што ўрад на правільным накірунку. Як кажуць, дай Бог, каб было так. Між тым высокія паказчыкі выклікаюць пэўны сумнеў. Мае суседзі па зале, калі гучалі лічбы росту, хітравата ўсміхаліся. Гэта была не паказная ўсмешка, а паказальная, тая ўсмешка, якую хочуць стрымаць, ды не ўдаецца.

Каб прыйшлі вялікія поспехі, патрэбны вялікія фінансавыя ўліванні ў крызісную эканоміку. Вопыт "БелАЗа" яскрава гэта пацвердзіў — уклалі сто мільёнаў долараў у рэканструкцыю, і да завода вярнулася другое дыханне. Але ж ва ўсю эканоміку такіх буйных уліванняў не было. А без нічога нічога і не бывае.

Нездарма некаторыя выступоўцы гаварылі аб неабходнасці павярнуцца ад валавых паказчыкаў да якасных. Бо пры росце выпуску прадукцыі слаба расце прыбытак. У гэтым плане паказальныя вынікі аднаго завода бытавой хіміі. Ён імкліва павялічыў выпуск прадукцыі, але застаўся стратным. Вось такі "вялікі" поспех.

Яшчэ больш паказальны знешнеэканамічны гандаль. Ён расце, павялічваецца экспарт прадукцыі ў замежжа, а сальда застаецца адмоўным. За мінулыя дзесяць гадоў яно ні разу не было станоўчым. Яно заўжды адмоўнае, вагаецца ад 760 мільёнаў долараў да 1,5 мільярда штогод. Гэта значыць, што ўся заробленая валюта, якая так патрэбна для развіцця ўласнай эканомікі, выпампоўваецца найперш у Расію ў выніку недасканалага гандлю. Каб палепшыць сітуацыю, трэба павялічваць экспарт і змяншаць імпарт. І тут сёе-тое зроблена. Аднак па-ранейшаму ў краіну завозіцца з-за мяжы шмат рэчаў, якія маглі б вырабляцца нашымі прадпрыемствамі.

Яшчэ адна парада прамыслоўцаў — паляпшаць інвестыцыйны клімат у краіне, для чаго варта выключыць залішняе ўмяшальніцтва дзяржавы ў эканамічную дзейнасць, адміністрацыйныя бар'еры, зрабіць стабільным гаспадарчае заканадаўства, правесці рэвізію падзаконных актаў, зменшыць колькасць праверак кантралюючых органаў, сумы штрафаў, прадаставіць гарантыі правоў уласнікаў.

На канферэнцыі было падкрэслена, што павелічэнне аб'ёмных паказчыкаў — не самамэта. З іх ростам павінен рэальна паляпшацца ўзровень жыцця грамадзян. Гэта важны тэзіс. Бадай, самы важны.

Алесь ДРАБЧУК.

ОСТРАЯ ТЕМА

Будем без газа?

Годовая квота российских независимых поставщиков газа по продажам топлива Беларуси будет полностью выбрана к 25 мая 2004 года, сообщается на сайте российской газеты **"Время Новостей"**.

12 мая руководство "Белтрансгаза" подписало очередное соглашение с компанией "СИБУР" на закупку 168 миллионов кубометров газа, которого Беларуси хватит до 18 мая. К настоящему моменту общий объем газа, закупленный Минском у независимых поставщиков, составляет 7,9 миллиарда кубометров. А полностью квота в 8,2 миллиарда кубометров будет выбрана через полторы недели.

Таким образом, "Белтрансгазу" необходимо заключать новый договор с ОАО "Газпром", отмечает издание. Однако известно, что компании до сих пор не могут договориться о ценах на газ и его транзит по территории страны. "Газпром" предлагает Минску покупать газ по 50 долларов за тысячу кубометров, а транзит газа готов оплачивать из расчета 76 центов за транспортировку тысячи кубометров на 100 километров. В свою очередь белорусская сторона хочет получать газ по цене независимых поставщиков (примерно 46,67 долларов), а за газотранспортные услуги — по 1,02 доллара.

Как ожидается, проблема будет решена на уровне глав государств 21—22 мая. В эти дни в Ялте соберутся президенты России, Беларуси, Украины и Казахстана для обсуждения сотрудничества в рамках единого экономического пространства. По версии газеты, Владимир Путин вряд ли изменит позицию по данному вопросу и будет рекомендовать Александру Лукашенко согласиться на условия "Газпрома".

Подготовил к печати Евгений ТАВГЕНЬ.

Еўракамісія выключыла Беларусь з праграмы «Новае суседства»

Еўрапейская камісія (ЕК) лічыць, што надзей на больш блізкія кантакты з Беларуссю пры цяперашніх уладах няма. Пра гэта гаворыцца ў стратэгіі пабудовы дачыненняў з новымі суседзямі Еўрапейскага Саюза. Стратэгія падрыхтавана Еўракамісіяй і павінна быць афіцыйна ўхвалена на саміце ЕС у ліпені.

Каменціруючы гэтыя варункі ў інтэрв'ю Радыё "Свабода" 12 мая, камісар у справах пашырэння Еўрасаюза і палітыкі еўрапейскага суседства **Гюнтэр Ферхойген** адзначыў: *"Еўракамісія прыняла дакумент з апісаннем стратэгіі палітыкі "Новае суседства", які цяпер павінен быць ухвалены 25 краінамі — членамі Еўрасаюза".* І хутчэй за ўсё краіны — члены ЕС гэты дакумент прымуць, мяркуе камісар.

Паводле слоў Г.Ферхойгена, дакумент тлумачыць стратэгію палітыкі "Новае суседства" і ясна дае зразумець, што шэраг краін, з якімі ЕС ужо мае рабочыя дамоўленасці, у тым ліку Малдова і Украіна, *"атрымаюць гэтак званы план дзеяння да павышэння інтэнсіўнасці кантактаў паміж гэтымі краінамі і Еўрасаюзам".*

"Беларусь магла б быць выдатным кандыдатам для атрымання такога плана дзеянняў, калі б не аўтарытарны ўрад, дзякуючы якому Еўракамісія дыскваліфікуе Беларусь з ліку краін, з якімі Еўрасаюз хацеў бы падпісваць нейкія дамоўленасці", — заявіў еўрапейскі чыноўнік. *"Пакуль у Мінску не адбудуцца пэўныя перамены, не будзе ніякага падключэння Беларусі да палітыкі "Новага суседства",* — падкрэсліў Г.Ферхойген.

Ірына ЛЕЎШЫНА.

ПРОИСШЕСТВИЯ

Взрыв в больнице

Вчера рано утром вспыхнул пожар в пульмонологическом отделении 4-й клинической больницы Минска. К счастью, обошлось без жертв. Фельдшер-лаборант больницы с ожогами разной степени тяжести находится в реанимации. От осколочных ран и травм пострадало 5 человек.

Взрыв прогремел в 9.12 на пятом этаже больницы. Вмиг весь этаж охватил огонь. По-видимому, взрыв был сильный, потому что из окон вылетели стекла.

Позже сотрудники МЧС назвали причину происшествия — нарушение правил безопасности при ведении работ с огнем. Дело в том, что в здании клиники проводится текущий ремонт. И в тот момент, когда строители проводили сварочные работы в процедурном кабинете пульмонологического отделения, взорвался ацетиленовый генератор.

В момент взрыва мимо процедурного кабинета проходила медсестра клиники Людмила Русак... С ожогами разной степени тяжести женщину срочно доставили в реанимацию. Врачи говорят, что Людмила Николаевна в сознании, ничего ее жизни не угрожает. Но как долго ей придется пробыть в этом отделении, прогнозировать никто не берется.

В момент взрыва около кабинета ЭКГ своей очереди ждала 68-летняя Клавдия Шнык. Взрывной волной ее отбросило к стене. С черепно-мозговой травмой женщина госпитализирована в отделение хирургии. У Клавдии Дмитриевны шок. О том, что произошло, она говорить не может.

Еще четверо человек получили легкие травмы.

Имели ли право строители проводить сварочные работы на этаже, где идет лечебный процесс? Отвечать на этот вопрос главврач больницы Александр Троянов вежливо отказался. Кто будет нести ответственность за случившееся, тоже пока не ясно. Вчера на месте происшествия работала следственно-оперативная группа прокуратуры Московского района Минска и городской прокуратуры. Возбуждено уголовное дело по факту нарушения правил охраны труда.

Надо отметить, что сотрудники МЧС в этой ситуации сработали оперативно. Несколько пожарных машин прибыли на место происшествия буквально через пару минут. В 9.27 пожар был локализован.

Мария ЭЙСМОНТ.

На фото: *на месте взрыва.*

Фото photo.bymedia.net

Офіс АБСЕ: абсалютна зразумела, што змяненняў выбарчага заканадаўства да парламенцкіх выбараў не будзе

"З боку беларускіх улад няма жадання і гатоўнасці ўнесці змяненні ў выбарчае заканадаўства. Зараз стала абсалютна зразумела, што да парламенцкіх выбараў у кастрычніку 2004 года гэта не адбудзецца". Такое меркаванне выказала прэс-сакратар мінскага Офіса АБСЕ Хайдзі Сміт на прэс-канферэнцыі ў Мінску 11 мая.

Яна паведаміла, што дэлегацыя Бюро па дэмакратычных інстытутах і правах чалавека (БДІПЧ) АБСЕ, наведаўшая Мінск у пачатку красавіка 2004 года, падчас сустрэч з прадстаўнікамі беларускага Цэнтрвыбаркама яшчэ раз заявіла аб неабходнасці змянення Выбарчага кодэкса, у прыватнасці, па пытаннях пашырэння правоў назіральнікаў, удасканальвання працэсу выдачы апеляцый і датэрміновага галасавання. БДІПЧ АБСЕ, адзначыла Х.Сміт, таксама не раз прапаноўвала правесці шэраг семінараў з мэтай публічнага абмеркавання пытанняў падрыхтоўкі і правядзення парламенцкіх выбараў, аднак ніякага афіцыйнага адказу на гэтыя прапановы дагэтуль не было.

Офіс АБСЕ спадзяецца, што на працягу найбліжэйшых месяцаў у Беларусь прыедзе місія БДІПЧ для правядзення тэхнічнай ацэнкі працэсу падрыхтоўкі да выбараў. Гэтую працэдуру, адзначыла прэс-сакратар, БДІПЧ АБСЕ праводзіць у тых краінах, дзе яна мае намер ажыццяўляць назіранне за выбарамі. Аднак пакуль Офіс АБСЕ яшчэ не атрымаў "дакладных тлумачэнняў наконт таго, ці будзе беларускі бок накіроўваць БДІПЧ афіцыйнае запрашэнне для назірання", сказала Хайдзі Сміт.

Вольга ЛАПІКАВА.

У Баранавічах — новы універсітэт?

Да 1 верасня ў Баранавічах павінен адкрыцца новы універсітэт. Такое даручэнне Міністэрству адукацыі і Брэсцкаму аблвыканкаму даў Аляксандр Лукашэнка на нарадзе 12 мая, паведаміла прэс-служба кіраўніка дзяржавы.

Падчас нарады А.Лукашэнка зазначыў, што Беларусь — "кампактная краіна" з "добра развітай адукацыйнай інфраструктурай". "Мы можам падрыхтаваць спецыялістаў для рэгіёнаў у абласных цэнтрах і сталіцы", — сказаў ён.

Меркаванне прэзідэнта падтрымалі члены ўрада, паведаміла прэс-служба.

"Новая ВНУ не павінна быць "класічнай". Неўзабаве патрэбна будзе вызначыць яе профіль. Вы павінны рыхтаваць не юрыстаў, эканамістаў, бухгалтараў, а спецыялістаў пад заказ. Дзяржава ўкладвае грошы, таму неабходна ствараць "прадукт", запатрабаваны нашым грамадствам", — падкрэсліў А.Лукашэнка.

Як паведамляе прэс-служба прэзідэнта, праект стварэння ў Баранавічах ВНУ будзе дапрацаваны і прадстаўлены ў сціслыя тэрміны на разгляд кіраўніка дзяржавы. Адказнасць за рэалізацыю даручэння ўскладзена на міністра адукацыі і кіраўніцтва Брэсцкага аблвыканкама, кантроль і каардынацыя — на старшыню Камітэта дзяржкантролю.

Прэзідэнт таксама выказаў намер асабіста пракантраляваць выкананне яго даручэнняў і ў верасні наведаць Баранавічы.

Юрый ПАЦЁМКІН.

Курсы замежных валют

На 14 мая Нацыянальны банк Беларусі ўстанавіў наступныя афіцыйныя курсы замежных валют:

1 долар ЗША — 2156,00 рублёў
1 еўра — 2558,85
1 расійскі рубель — 74,15
1 аўстралійскі долар — 1491,31
1 балгарскі леў — 1314,63
1 дацкая крона — 343,81
1 СДР — 3109,47
1 ісландская крона — 29,12
10 японскіх іен — 189,16
1 казахскі тэнге — 15,74
1 канадскі долар — 1549,69
1 кувейцкі дынар — 7313,18
1 кыргызскі сом — 49,29
1 латвійскі лат — 3903,68
1 літоўскі літ — 741,01
1 малдаўскі лей — 178,18
1 нарвежская крона — 312,69
1 польскі злоты — 535,25
1 сінгапурскі долар — 1251,12
10.000 турэцкіх лір — 13,89
1 украінская грыўна — 404,66
1 англійскі фунт стэрлінгаў — 3815,69
1 чэшская крона — 79,90
1 шведская крона — 279,75
1 швейцарскі франк — 1664,54
1 эстонская крона — 163,53

ГЛАС НАРОДА

Что меня удивляет...

Как известно, недавно А.Лукашенко пообещал крупное поощрение чиновникам в виде повышения зарплаты. Да и как же!

Наши чиновники без жирной подачки могут ведь и о законах страны вспомнить, и о незаконности предполагаемого референдума, и о нарушении Конституции Беларуси уже самим фактом разговоров соратников Лукашенко о его возможных притязаниях на третий срок правления.

Считаю, что в условиях острого дефицита бюджета разбазаривание бюджетных средств на зарплаты чиновникам только из-за того, что они якобы не способны устоять перед взятками, выглядит настоящим преступлением перед народом. Почему все должны затягивать пояса, а чиновники-взяточники — нет? Это что, особая привилегированная каста в нашей стране?

Кстати, о референдуме. Это у нас давным-давно превращено в шоу. Вспомним, как ловко удалась в прошлый референдум манипуляция с поставленным на референдуме вопросом "Поддерживаете ли Вы идею объединения с Россией?". Я написала: "Да" — союзу с Россией, "Нет" — Лукашенко". Комиссия на мой устный вопрос ответила, что такие бюллетени считаются испорченными. Ответ принимался только в комплекте, как сросшееся задами чудище.

Теперь мы имеем опыт в этом деле, и я очень прошу всю оппозицию Беларуси объединиться, чтобы не допустить во второй раз аналогичной формулировки.

Если референдум все-таки будет, то нужно обязательно настоять, чтобы вопрос был сформулирован предельно понятно: "Согласны ли Вы, чтобы президент страны снова пренебрег Конституцией и, нарушая ее, остался править третий срок в случае своей победы, незаконно участвуя в выборах?" или что-нибудь помягче, но чтобы было абсолютно понятно, за что люди голосуют: и те, у кого нет денег на газеты, и те, у кого неисправен телевизор, и те, кто никогда не слушает ничего "про политику", не желая портить себе нервы.

Я думаю, что многие, как и я, с тревогой услышали из уст Лукашенко о том, что у нас в стране есть "отморозки", готовые к крайним действиям, если его не изберут на третий срок. Лукашенко прямо сказал, что тогда у нас начнется "Чечня в квадрате, Косово по-белорусски".

Заметили, как нагнетаются страсти? И не со стороны оппозиции.

Хочу сказать: вокруг нас во всем мире президентов меняют через положенный срок, а террор возникает в основном там, где сидели диктаторы. Или исходит из диктаторских гнезд. Я лично думаю, что ни один человек не застрелится "от горя" и уж тем более не станет стрелять в соседа по поводу ухода А.Лукашенко.

Смиренность народа Беларуси достигает таких пределов, что вызывает гласный восторг властей. В таком случае остается открытым вопрос: зачем же тогда у нас такое количество ОМОНа, других спецструктур, как опят на сгнившем пеньке — ствола не видать? От кого и кого они столько лет защищают?

Не им ли предстоит сыграть роль "отморозков оппозиции", о которой предупредил народ Лукашенко?

Не понравилась мне идея Лукашенко о создании детских организаций. Невольно вспоминается образ фашистского гитлерюгенда или бывшего рассадника-питомника "Павликов Морозовых". Я считаю, что идеология детских организаций должна основываться исключительно только на одних общемировых ценностях: на принципах любви друг к другу, дружелюбия, умении прощать, на умении слушать других и принимать чужое мнение. Без малейшей примеси истеричного патриотизма: любовь к Родине произрастает сама в чистых душах. Без малейшего насилия и навязывания мировосприятия. А то ведь поорем, поорем о своей исключительности, и исключат из мирового сообщества.

Вспомните, как легко и весело было вступать в ряды пионеров-комсомольцев. Но уйти оттуда можно было только или будучи "исключенным с позором", или, отпрыгнув в сторону, тихонько затаиться. Зачем сегодняшним детям испытывать на себе сладость подобного паскудства? Я — против.

Меня удивило, что А.Лукашенко, выступая перед парламентариями, не раскрыл перед народом свою истинную роль в "газовом конфликте".

Если бы два генерала не сцепились, его вообще бы "замолчали". Но если генерал Фролов задал вопрос по существу, то второй генерал, считаю, вылез просто для того, чтобы подать реплику о своих верноподданических чувствах. Александр Григорьевич, друг России с советским "Знаком качества", не поделился в своем обращении к парламентариям и народу тем, что Беларусь стала воровать газ у России, не желая заключать контракт на его поставку. Отключив газ, нам просто дали по рукам, как ворам. Да еще и опозорились в этом качестве на весь мир.

А сейчас мы живем, по словам А.Лукашенко, под прицелом газовой трубы.

Пикантнейшая ситуация.

Ну и куда же этой трубой нам прицелились, позвольте узнать, Александр Григорьевич, на этот раз? Уж ни в незаконный ли референдум, который вы наверняка решили устроить? Стоило бы назвать вещи своими именами...

Много еще чего можно отметить, но, думаю, что "Народная воля" и этого-то не напечатает...

С уважением —

Галина АНШУКОВА, жительница Минска.

ПОСОЛЬСКИЙ КЛУБ

Георге Николае ПАХОНЕА, Временный Поверенный в делах Румынии в Республике Беларусь:

«Дайте людям возможность свободно думать и работать, и они сделают свою жизнь счастливой»

С Георге Николае ПАХОНЕА я впервые встретился в августе прошлого года на матче "Неман" — "Стяуа", который проходил в Минске. Тогда-то Георге Николае и пообещал дать интервью "Народной воле". В преддверии расширения Европейского Союза он охотно сдержал данное слово.

— Георге Николае, Румыния всегда была одним из гарантов безопасности в Восточной Европе. Достаточно вспомнить королевского министра Титулеску, инициатора создания Балканской Антанты, дважды председателя Лиги Наций. От кого хочет защитить себя ваша страна теперь, вступив в НАТО?

— Румыния, как и Беларусь, располагается на перекрестках Европы между Западом и Востоком. Поэтому наши страны не раз становились ареной разрешения противоречий, местом столкновения интересов великих империй. По Румынии прошли разрушительные Первая и Вторая мировые войны. Для румынского народа посему особенно значим вопрос безопасности и суверенитета страны. Для Румынии важно, чтобы ее народ жил в мире и стабильности. Наши попытки обеспечить свою безопасность в контексте мировых войн провалились: страну оккупировали австро-венгерские, фашистские, советские войска.

После Второй мировой войны мы были членом ОВД, но ее больше нет. НАТО помогает нам теперь решать гуманитарные проблемы, является нашей надежной защитой. Это сила, в которую мы верим, которая помогает находить решения наших проблем.

НАТО — гарантия стабильности, процветания и развития нашей страны; залог того, что мы включаемся в общеевропейскую семью народов.

Конечно, НАТО — это не только гарантии, но и обязанности. Как член НАТО Румыния получила возможность способствовать обеспечению мира в соседних странах, участвовать в разрешении гуманитарных проблем, решать задачи по поддержанию мира в "горячих точках". Сегодня наши войска присутствуют в Афганистане, Ираке, Косово, Боснии и Герцеговине.

— А в свете последних событий, когда повстанцы активизировали свои действия, Румыния намерена сохранить присутствие своих войск в Ираке или они будут выведены оттуда?

— После начала активных военных действий повстанцев, когда начала литься кровь солдат международной коалиции, в Румынии был созван Верховный Совет обороны. На его заседании и президент Илиеску, и премьер-министр Настасе высказались за продолжение участия наших войск в коалиции. Мы не пойдем на поводу у террористов. В то же время будут созданы все возможные условия, чтобы миссия завершилась для наших войск наиболее благополучно. У нас пока нет потерь и, дай Бог, не будет. Хотя если мы участвуем в войне, то могут быть и потери, и мы должны быть к этому готовы. Но мы твердо убеждены, что бороться с терроризмом — глубокий интерес румынской нации, и мы будем участвовать в этом процессе.

— Как вступление Румынии в НАТО повлияет на отношения вашей страны с Россией?

— Я не думаю, что они ухудшатся. Напротив, последнее время наблюдается улучшение наших взаимоотношений. Президент Илиеску и премьер-министр Настасе были с визитами в Москве, бывшие председатель правительства России Касьянов и министр иностранных дел Иванов — в Бухаресте. В 2003 году подписан Договор о партнерстве между Россией и Румынией. НАТО и Россия больше не противники, а союзники в общей борьбе, борьбе с международным терроризмом. Поэтому вступление Румынии в НАТО только улучшит наши взаимоотношения. У нас расширяются экономические связи, торговля (8% нашего импорта приходится на Россию), создаются предприятия со смешанным капиталом.

— Очевидно, что после вступления в НАТО у Румынии остался один ориентир во внешней политике — Европейский Союз, куда ваша страна скорее всего вступит в 2007 году. Однако недавно комиссар ЕС по вопросам единого рынка Фриц Болкенштайн в своей книге "Границы Европы" высказал мысль о нецелесообразности дальнейшего расширения ЕС. В частности, он "отказал" в праве на вступление в Союз таким странам, как Беларусь, Украина, Молдова и Турция. Как Вы думаете, насколько справедлива и оправдана такая позиция?

— В Европе идет много дебатов о будущем континента. Господин Болкенштайн — официальное лицо, и его заявление нужно рассматривать в контексте официальных заявлений руководства ЕС. И сейчас мы можем сказать, что процесс интеграции в единую Европу никогда не будет идти полным ходом. 1 мая десять стран стали членами ЕС — это первый шаг. Румыния и Болгария хотят вступить в ЕС в 2007 году — это будет вторым шагом. Но если мы действительно хотим единой Европы, мы не можем исключить из ее состава страны, находящиеся в самом ее географическом центре. В этом процессе необходимо тесное взаимодействие ЕС и стран, которые хотят стать членами ЕС. Беларусь, Украина и Молдова взаимодействуют с ЕС в рамках проекта "Новое соседство Европы". Это демонстрирует, что обе стороны хотят взаимодействия. Но есть одно "но". Нужно соответствовать довольно высоким стандартам, которые предъявляются к странам, которые хотят стать членами ЕС. Мы хотим стать частью единой Европы, поэтому мы стараемся выполнить все требования, соответствовать всем предъявляемым к нам условиям, как бы это ни было для нас нелегко.

— В Румынии в 1989 году не получилось "бархатной революции": Николай Чаушеску был расстрелян. С чем Вы теперь, через 15 лет, связываете такой взрыв народного гнева? Неужели, чем сильнее закручивать гайки, тем сильнее потом удар?

— До конца Революция 1989 года еще не изучена: это большой массив, где историки могут проявить свой интерес. Я не могу сказать сейчас: последние 10 лет своего правления Чаушеску был полностью изолирован от своего народа. [illegible] можно в одной стране, не обязательно подойдет в другой. То, что получилось у Гавела в Чехословакии, не прошло в Румынии. Это факт, и это объективно.

— У Чаушеску были дети. Они теперь участвуют в политической жизни страны?

— Его старший сын умер. Дочь по-прежнему занимается наукой. Младший сын живет в Бухаресте, но политикой не занимается.

— А что стало с коллекциями Чаушеску?

— Коллекции Чаушеску — это целая легенда! В течение двадцати пяти лет он был единственным хозяином всей Румынии. Конечно, он скопил баснословные богатства. В 1989 году, после революции, они были описаны. Часть затем была продана с аукциона, часть теперь находится в музеях Румынии.

— У Румынии и Беларуси есть схожие проблемы, связанные с доставшимися от коммунистических времен заводами-гигантами и с переводом экономики на рыночные рельсы развития. Как эти проблемы решены в Румынии?

— В 1989 году мы переходили от диктатуры к демократии. Если [illegible] изменить систему — изменить экономику. Экономика Румынии держалась на помощи СЭВ, организации, строившейся не на рыночных механизмах. Поэтому, чтобы спасти экономику, нам пришлось переходить на рыночные отношения. Румынская промышленность была макропромышленностью: огромные заводы, комбинаты. У нас не было ресурсов для их работы. Многие из них оказались нерентабельными и были закрыты. Наша экономика не имела шансов спастись без внешней помощи, и мы стали искать способы привлечения иностранных инвесторов. Мы стали модернизировать по мировым стандартам свое законодательство, менять менталитет румынов, бороться за то, чтобы изменить в лучшую сторону отношение к Румынии Запада.

Процесс приватизации в Румынии уже практически завершен. Мы привлекли в экономику страны свыше 9 миллиардов евро иностранных инвестиций, хотя это и немного по сравнению с такими странами, как Венгрия или Чехия, но все же это нам значительно помогло. Кстати, 67 тысяч долларов США — таковы инвестиции Беларуси в румынскую экономику. Но мы надеемся, что эта цифра возрастет.

Конечно, без проблем не обошлось: шахтеры пошли походом на Бухарест. Но зато мы смогли переоснастить устаревшие производства, создать новые. Благодаря этому мы сняли социальную напряженность, решили многие проблемы. Мы активно способствовали развитию сектора частного предпринимательства.

Многие нас ругали за медлительность, но мы все же прошли этот путь и вступаем в ЕС. Мы использовали чужой опыт, кому-то, может быть, будет полезен наш. Залогом нашего успеха стал диалог между государством и обществом, который осуществлялся через прессу, свободные, демократические выборы. **Дайте людям возможность свободно думать и работать, и они сделают свою жизнь счастливой.** Мы смогли услышать этот призыв.

— В 1947 году советская армия принудила законного правителя Румынии короля Михая I подписать абдикационный акт — акт отречения от престола. Король все еще жив, и время от времени возникает вопрос о реставрации монархии в Румынии. Как Вы относитесь к этой идее, ведь при монархии Румыния достигла своего расцвета, Бухарест считался "Восточным Парижем"?

— Конечно, время монархии было временем славы нашей страны: мы получили независимость (1877), объединили румынов в одно государство (1918). Вопросы о том, как произошла абдикация и как жили до нее в Румынии — дело историков. Король сейчас живет в Бухаресте, у него есть своя резиденция, свой благотворительный фонд. Король много делает для нашей страны. Он лоббирует наши интересы на международной арене, чтобы создать для Румынии хороший имидж. Но сейчас Румыния — республика, и народ на референдуме решает, какой будет форма правления в стране. Но пока не выдвигались инициативы провести такой референдум. Хотя, конечно, монархисты в стране есть.

— Румыния, как и Беларусь, — страна, населенная представителями многих религий. Однако абсолютное большинство населения все же составляют православные. Как в Румынии складываются отношения между государством и церковью?

— После падения режима Чаушеску отношения государства и церкви очень хорошие. Православная церковь всегда была хранительницей национальных традиций и духовных богатств народа. Прорабатывается вопрос о том, чтобы сделать Румынскую православную церковь национальной церковью государства. Но это не значит, что будут ущемлены права других религий. У нас в стране живут православные, католики, кальвинисты, представители других конфессий. Все они абсолютно свободно могут исповедовать свою религию. Румынское государство помогает каждому открыть свою душу Богу.

— Вы родились в Салонте, в Трансильвании. Эта территория восемь веков принадлежала Венгрии. Каковы сейчас отношения с национальным венгерским меньшинством? Есть ли у венгров автономия?

— На этой территории всегда, даже когда она входила в состав Австро-Венгерской империи, румынов было больше, чем венгров. Главный национальный праздник нашей страны — 1 декабря. 1 декабря 1918 года на национальном съезде в г.Альба Юлия было принято решение о вхождении Трансильвании в состав Королевства Румынии, что объединило румынов в одно государство. Сейчас венгры составляют менее 7% населения Румынии, и даже в Трансильвании — а это почти 30% территории страны, примерно 8 миллионов человек населения — только в двух уездах (Харгита и Ковасна) венгров больше, чем румынов. Дебаты о предоставлении автономии этим уездам идут, но большинство народа категорически против. Румыния — национальное унитарное государство, и это закреплено референдумом, который был проведен в декабре 2003 года. Но Румыния — это и демократическая страна, поэтому всегда есть возможность обсуждать любой вопрос. По вопросу автономии нет единства даже в национальной венгерской партии "Союз демократических венгров Румынии".

— В Молдове среди правых партий популярна идея тесного союза с Румынией или даже инкорпорации Молдовы в состав вашей страны. Как Вы оцениваете необходимость такой интеграции, считаете ли нужным включение Молдовы в состав Румынии?

— Может, в Молдове есть люди, которые хотят союза с Румынией, но я знаю, что Румыния первой, еще 27 августа 1991 года, признала независимость Молдовы. Мы бы хотели видеть Молдову не частью Румынии, а независимым, суверенным государством. Я бы хотел видеть Румынию и Молдову как равноправных партнеров в едином европейском доме, и нашим странам нужно взаимодействие на пути в единую Европу.

— Мы поговорили о НАТО, монархии, Молдове, а как складываются отношения Румынии и Беларуси?

— Я рад, что есть динамика в наших взаимоотношениях. За то время, пока я работаю в Беларуси, товарооборот между нашими странами вырос на 37,7%. За 2003 год мы закупили белорусских товаров на 37,43 миллиона долларов США, продали Беларуси своей продукции на 1,92 миллиона долларов США. Нами создано 8 совместных предприятий, работает комиссия по развитию двусторонних отношений. В прошлом году за визами обратилось 6 тысяч белорусов, за транзитными — 4 тысячи человек. В основном едут летом отдохнуть на Черное море.

Теперь моя главная задача состоит в том, чтобы белорусы лучше узнали Румынию, наши товары, культуру, политику, поняли, что в Румынии есть на что посмотреть не только летом. Белорусы, я надеюсь, увидят, что Румыния может и хочет быть близким партнером Беларуси.

Антон ЛЮБИЧ.

Георге Николае ПАХОНЕА

Родился 25 октября 1956 года в г. Салонта уезда Бихор в Западной Румынии.

В 1979 году окончил Академию экономических наук в Бухаресте по специальности "политэкономия и планирование".

Кроме румынского владеет английским, русским, французским, венгерским языками.

В юности занимался баскетболом. Теперь любит смотреть за матчами своей любимой футбольной команды "Стяуа" (Бухарест).

Любимые блюда: на первое — суп "Чорбадебурта" из почек и чеснока; на второе — "Минитей": обжаренная смесь-паста говядины с бараниной, приправленная чесноком и паприкой. "Минитей" подается с горчицей.

Сыну Раулю Себастьяну 19 лет, он учится на франко-белорусском факультете Европейского гуманитарного университета в Минске.

Жена — домохозяйка.

Румыния

Площадь — 238.391 кв. км.
Население — 21.794.793
(89,5% — румыны, 86,9% — православные).
Национальный день — 1 декабря.
Валюта — лей (1 лей = 100 бани).
Столица — Бухарест (1,935 млн. человек).
Форма правления — президентская республика (президент — Ион Илиеску).
Парламент — Палата депутатов (345 членов) и Сенат (140 членов).
Правящая партия — Партия социальной демократии Румынии.
Главная оппозиционная партия — Партия Великая Румыния.
ВВП — 50,34 млрд. евро.
Военный бюджет — 2,38% ВВП.
Бюджет системы образования — 4% ВВП (450 евро на школьника в год).

Доля частного сектора — 69% ВВП, 70% экспорта, 75% импорта.
Если в 1990 г. в стране была 81 частная компания, то в 2003 г. — 70.935.
В 2003 г. привлечено 1,2 млрд. евро иностранных инвестиций.
Главный инвестор — Нидерланды (22% вместе с Нидерландскими Антильскими о-вами).
Главный торговый партнер — Италия (24% экспорта и 20% импорта).
Средняя заработная плата (2003 г.) — 170 евро в месяц (в 2002 г. — 135 евро; прирост по сравнению с 1994 г. в 2,5 раза).
Минимальная заработная плата — 72 евро.
Безработица — 7,5%.
Инфляция — 14,1% в год (прогноз на 2004 г. — 9%).

ПУЛЬС

У красавіку цэны раслі хутчэй, чым у сакавіку

На 1,3 працэнта выраслі спажывецкія цэны ў Беларусі за красавік гэтага года, паведамілі БелаПАН у Міністэрстве статыстыкі і аналізу. У сакавіку цэны павялічыліся на 1,2 працэнта, у лютым — на 1,9, у студзені — таксама на 1,9.

З пачатку года цэны павысіліся на 6,3 працэнта. Афіцыйны прагноз інфляцыі на 2004 год складае 14—18 працэнтаў. Такім чынам, гадавы прагноз "выкананы" на 45 працэнтаў у адносінах да ніжняй планкі і на 35 працэнтаў — да верхняй.

У студзені—красавіку 2003 года спажывецкія цэны ў Беларусі выраслі на 10,3 працэнта, у тым ліку ў красавіку — на 2 працэнты.

Нягледзячы на зніжэнне, тэмпы росту цэн у Беларусі па-ранейшаму высокія ў параўнанні з іншымі краінамі СНД. Да прыкладу, у Расіі цэны выраслі ў красавіку на 1 працэнт (з пачатку года — на 4,6), ва Украіне — на 0,7 (на 2,9), у Казахстане — на 0,4 (на 2).

Дзмітрый УЛАСАЎ.

Дзяржаўную датацыю атрымаюць дзеці прадпрымальнікаў

З гэтага года ў летнія аздараўленчыя лагеры змогуць накіраваць сваіх дзяцей, акрамя работнікаў дзяржаўных арганізацый, прыватныя прадпрымальнікі і прадстаўнікі малых прадпрыемстваў. Аб гэтым паведаміў начальнік упраўлення па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва Мінгарвыканкама **Валерый Гаруноў**. Летась, паводле яго слоў, гэтая катэгорыя насельніцтва была "адкінута" ад дзяржаўнай ільготы.

Разліковы кошт пуцёўкі ў загарадны лагер на 21 дзень складае 284 тысячы рублёў, на 18 дзён — 243 тысячы рублёў. Пры гэтым са сродкаў дзяржаўнага бюджэту сацыяльнага страхавання на пуцёўку ў загарадны лагер будзе выплачана 160 тысяч рублёў, у дзённы лагер — 55 тысяч рублёў.

Вольга АСІПЕНКА.

Праязныя білеты — па-беларуску

Сёння па-беларуску ўжо афармлены праязныя білеты ў Мінску і Гродне. У красавіку бягучага года Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" звярнулася да гарадскіх улад Магілёва, Брэста, Гомеля і іншых буйных гарадоў з прапановай надрукаваць праязныя дакументы на дзяржаўнай беларускай мове.

Першымі станоўчы адказ прыслалі кіраўнікі Гомеля і Брэста. Яны паведамілі, што ў Брэсце беларускамоўныя праязныя і талоны з'явяцца ў наступным годзе, а ў Гомелі — пасля таго, як скончацца запасы рускамоўнай білетнай прадукцыі.

Цяпер справа за іншымі гарадамі. Спадзяемся, што грамадзяне Беларусі падтрымаюць ініцыятыву ТБМ і звернуцца з адпаведнымі прапановамі да мясцовых улад сваіх гарадоў.

Алег ТРУСАЎ, старшыня ГА "ТБМ імя Ф.Скарыны".

Чатыры мастацкія стужкі ад «Беларусьфільма»

Нацыянальная кінастудыя "Беларусьфільм" плануе выпусціць сёлета чатыры карціны.

Як паведамілі БелаПАН ва ўпраўленні кінавідэамастацтва Міністэрства культуры Беларусі, практычна завершана праца над стужкай "Яшчэ пра вайну" рэжысёра **Пятра Крываstаненкі.**

Рэжысёр Юрый Бяржыцкі працуе над поўнаметражным мастацкім фільмам "Вам — заданне" па сцэнарыі Мікалая Чаргінца і Алены Калюнавай. Карціна таксама прысвечана падзеям Вялікай Айчыннай вайны.

Фільм "Маленькія ўцекачы" рэжысёра Рэнаты Грыцковай уздымае вечную тэму бацькоў і дзяцей. Ён расказвае пра чацвёрку юных "шукальнікаў праўды", якія маюць намер вырашыць уласныя праблемы, а заадно і дапамагчы бабулі, якую дарослыя хочуць здаць у дом састарэлых. Жанр карціны яго аўтары вызначаюць як камедыйны. Сваю згоду на стварэнне саунд-трэка для "Маленькіх уцекачоў" ужо даў гурт "Ляпис Трубецкой".

Фільм "Дунечка", прысвечаны памяці Мікалая Яроменкі-малодшага, рэжысёра Аляксандра Яфрэмава здымаецца па аўтабіяграфічным сцэнарыі драматурга Святланы Шафранскай.

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

16 гадоў турмы за забойства ўласнага бацькі

Да 16 гадоў пазбаўлення волі прысудзіў Мінскі гарадскі суд мінчаніна, які нідзе не працуе. Ён прызнаны вінаватым у забойстве з асаблівай жорсткасцю ўласнага бацькі.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-цэнтры рэспубліканскай пракуратуры, забойства адбылося ў кастрычніку мінулага года ў сталічнай кватэры па вуліцы Ротмістрава. П'яны сын стаў збіваць бацьку спачатку рукамі і нагамі, а потым усім, што трапілася пад руку, — швабрай, драўляным бруском і відэльцам. Магчыма, наступствы збівання былі б не такімі трагічнымі, калі б не вялікая колькасць нанесеных траўм. Па заключэнні судмедэкспертаў, ахвяры было нанесена не менш чым 126 удараў рознымі прадметамі.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ.

Футбольная зборная Беларусі ўзнялася

У новым штомесячным рэйтынг-лісце нацыянальных зборных, распаўсюджаным 12 мая Міжнароднай федэрацыяй футбола (ФІФА), Беларусь узнялася з 83-га на 82-е месца, аднак колькасць набраных ёю ачкоў паменшылася з 500 да 499. Столькі ж ачкоў на рахунку зборной Гватэмалы.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

ПАМЯЦЬ

Быхаўскі прадпрымальнік пачаў аднаўленне старажытнага замка

Прадпрымальнік з Быхаўскага раёна (Магілёўская вобласць) **Мікалай Сапега** *пачаў аднаўленне старажытнага замка, гісторыя якога звязана з імем канцлера Вялікага княства Літоўскага Льва Сапегі.*

Быхаўскі замак быў пабудаваны на высокім правым берагу ракі Днепр гетманам Янам Каралем Хадкевічам у канцы XVI — пачатку XVII стагоддзя. Збудаванне замка, які потым вытрымаў доўгія асады казацкіх і рускіх войскаў, было завершана новым уладальнікам Быхава канцлерам Львом Сапегам у 1621 годзе...

Да гэтага часу помнік палацава-замкавай архітэктуры, за якім замацавалася назва "замак Сапегі", захаваўся толькі часткова (у прыватнасці, разбураны аркадная галерэя і вартавая вежа), і для правядзення аднаўленчых работ бецёзка па прозвішчы славутага канцлера М.Сапега ўжо наняў сем рабочых.

Прадпрымальнік, узяўшы ў арэнду частку будынкаў палаца плошчай прыкладна ў 200 квадратных метраў, мяркуе, што галоўнае — захаваць легендарны замак, які згадваецца ў аповесці Уладзіміра Караткевіча "Сівая легенда". Зараз М.Сапега рыхтуе дакументы для выкупу ўсяго будынка палаца, у якім раней размяшчаўся Быхаўскі камбінат прамтавараў. Пасля завяршэння рэстаўрацыі будынка ў ім плануецца наладзіць дзіцячы дом, спартклуб або залу ўрачыстасцяў.

Прыватны прадпрымальнік Мікалай Сапега больш як 10 гадоў узначальвае фермерскую гаспадарку "Сапежанка", якая спецыялізуецца на вытворчасці свініны, бульбы і клубніц, а таксама займаецца лесанарыхтоўкамі і дрэваапрацоўкай.

Марат ГАРАВЫ.

СТАЛА ВЯДОМА...

Незвычайны канцэрт адменены

Як вядома, на сёння ў сталічным клубе "Рэактар" быў запланаваны рок-канцэрт у падтрымку зачыненага год таму Нацыянальнага гуманітарнага ліцэя. Меркавалася, што сваімі выступленнямі ліцэістаў падтрымаюць рок-гурты "Zet", "P.L.A.N" і іншыя. Планавалася, што на гэтым мерапрыемстве адбудзецца прэм'ера фільма аб абароне ліцэя, знятага польскімі кінематаграфістамі, а таксама прэзентацыя новага дыска ліцэістаў "Я люблю ліцэй: Веру ў Цябе" з серыі "Я люблю ліцэй".

Але літаральна за некалькі дзён да прызначанай даты стала вядома, што канцэрта не будзе. У чым прычына адмены запланаванага мерапрыемства? За каментарыямі "Народная воля" звярнулася да дырэктара клуба "Рэактар" **Аляксея Кучко:**

"Прычына адмены канцэрта ў тым, што не было зразумела: гэта будзе менавіта канцэрт ці нешта іншае. Да мяне прыходзіў арганізатар мерапрыемства і сказаў, што яны плануюць наладзіць дыскатэку для ліцэя. З гэтым ніякіх праблем няма. А для таго каб правесці канцэрт, патрэбна падрыхтаваць шэраг дакументаў. Справа ў тым, што пад выступленне любога гурта мне трэба атрымліваць гастрольнае пасведчанне, рэгістраваць квіткі... Нічога гэтага мне не патлумачылі. Таму я пагадзіўся на правядзенне дыскатэкі, у гэтым мы ніколі нікому не адмаўлялі, а падрыхтаваць дакументацыю да канцэрта проста не паспявалі".

Як бачым, дырэктар "Рэактара" назваў прычынай адмены канцэрта чыста "тэхнічны момант", а вось былы дырэктар ліквідаванага ліцэя **Уладзімір Колас** прытрымліваецца палітычнай версіі:

"На вялікі жаль, адмена канцэрта лагічна і заканамерна. Вы ж разумееце, як ставяцца да ліцэя чыноўнікі. Я нядаўна атрымаў адказ на мой ліст да Лукашэнкі, дзе прасіў яго мне асабіста адказаць на пытанне: "Чаму будынак на Кірава, 21 стаіць пусты, нягледзячы на абяцанні стварыць замест нацыянальнага ліцэя гарадскі ліцэй. Адказ такі: ліцэй не ўдалося стварыць таму, што не было заяў ад бацькоў. Гэта ж нахабная хлусня! На вялікі жаль, у гэтым і ёсць сутнасць сённяшняй улады".

На пытанне, ці адбудзецца канцэрт пазней, Уладзімір Георгіевіч адказаў так: *"Пакуль вакол ліцэя захаваецца такі стан рэчаў, наўрад ці можна будзе правесці канцэрт афіцыйна. Хіба што ісці ўсім у партызаны...".*

Карацей кажучы, версіі версіямі, а пакутуюць перш за ўсё ліцэісты.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Хутка аператараў сотавай сувязі будзе больш

Міжнародны тэндэр на атрыманне трэцяй ліцэнзіі мабільнай тэлефоннай сувязі стандарта GSM у Беларусі плануецца аб'явіць да канца мая. Аб гэтым паведаміў міністр сувязі і інфарматызацыі **Уладзімір Ганчарэнка**.

Міністр выказаў спадзяванне, што з'яўленне ў Беларусі трэцяга аператара сотавай сувязі гэтага стандарта прывядзе да зніжэння тарыфаў і росту колькасці абанентаў мабільнай сувязі ў Беларусі.

Ганчарэнка мяркуе, што да канца гэтага года колькасць абанентаў мабільнай сувязі ў Беларусі ўзрасце да 2 мільёнаў чалавек.

Ірына САЗАНОВІЧ.

Багушэўск — на камп'ютэрным носьбіце

Плённымі аказаліся вынікі першага года працы мікралабараторыі камп'ютэрнага краязнаўства ў сярэдняй школе №2 гарадскога пасёлка Багушэўск, што ў Сенненскім раёне Віцебшчыны.

Ініцыятарам стварэння лабараторыі з'явіўся выпускнік гэтай школы, адмысловы праграміст і апантаны краязнавец Леў Палыноўскі. Пачаўшы працаваць над кнігай пра гісторыю роднага мястэчка, ён вырашыў прыцягнуць да краязнаўства школьнікаў і зразумеў, што найлепшым чынам гэта дапаможа зрабіць прага дзяцей да асваення камп'ютэра.

Пакрысе да новай справы падключыліся не толькі вучні, але і настаўнікі.

І вось вынік 12-месячнай дзейнасці даследчыкаў, узброеных электроннай тэхнікай: створаны камп'ютэрныя даведнікі "Гісторыя багушэўскіх прадпрыемстваў", "Багушэўцы — удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны", "Воіны-інтэрнацыяналісты з Багушэўска", "Багушэўск ганарыцца сваімі ўраджэнцамі".

Усе гэтыя матэрыялы можна замовіць па электроннай пошце і пры неабходнасці хуткаператварыць у друкаваныя выданні.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ЛІСТ З ГЛЫБІНКІ

Пустыя вокны, пустыя душы...

Даўно гэта было. Пасля вайны мінуў усяго які дзесятак гадоў, калі мой знаёмы пайшоў у Стараельнянскую пачатковую школу, што ў Дзятлаўскім раёне. Ад яго роднай вёскі да школы было зусім недалёка: не стомішся, а толькі прагуляешся. Размяшчалася яна ў старой хаціне. Дзяцей было шмат, яны цесніліся, вучыліся ў дзве змены. І вось, калі ён вучыўся ў другім класе, да іх прыехаў новы настаўнік — Уладзімір Мітрафанавіч Бондар. Малады, прыгожы, таленавіты.

Мінуў год, і Уладзіміра Мітрафанавіча прызначылі дырэктарам. А неўзабаве ён пачаў будаваць для дзяцей новую школу — цагляную, двухпавярховую. Для пасляваеннага часу гэта была вялікая раскоша.

Настаў доўгачаканы дзень наваселля. Дзеці шчаслівыя хадзілі па школе і ніяк не маглі паверыць, што ў гэтым прыгожым утульным будынку яны будуць вучыцца кожны дзень. Школа была сямігадовай, потым стала васьмігодкай, пазней хлопчыкі і дзяўчынкі вучыліся ў ёй дзевяць гадоў. З цягам часу Уладзімір Мітрафанавіч паклапаціўся, каб да школы прыбудавалі майстэрню і сталовую.

Гэты цудоўны чалавек імкнуўся выхаваць дзяцей сапраўднымі людзьмі, прывучаў да працы. Ён сам захапляўся прыгажосцю прыроды і іх заахвочваў да гэтага. Па ініцыятыве дырэктара на школьным двары заклалі гадавальнік дубоў, ліп, бяроз, елак. Дзеці бралі адтуль дрэўцы, вырашчаныя сваімі рукамі, і садзілі алеі. Дубовыя, бярозавыя, ліпавыя, яловыя. Упрыгожвалі дрэвамі не толькі прышкольную тэрыторыю, але і ўсё наваколле. Напрыклад, і да цяперашняга часу засталася алея, якая злучае вёску Еленка са Стараельняй.

Дзякуючы Уладзіміру Мітрафанавічу быў пасаджаны вялікі сад. Дарэчы, ён ёсць і цяпер. А колькі ля школы было кветак! З ранняй вясны і да позняй восені рознакаляровы дыван вабіў вочы, радаваў сэрцы. Вучні ўсё гэта вельмі берaглі, бо стваралі сваімі рукамі. Колькі было радасці ад такой працы!

...Мінулі гады. Уладзімір Мітрафанавіч пайшоў на пенсію. Дзяцей у навакольных вёсках стала менш. І ўсё ж, прыязджаючы дадому, мой знаёмы з радасцю назіраў, як свецяцца школьныя вокны: значыць, там яшчэ ёсць жыццё.

І вось аднойчы... Перад пачаткам новага навучальнага года школу, як і заўсёды, падрыхтавалі да заняткаў: пабялілі, пафарбавалі. Але калі наступіла першага верасня, яе закрылі. Сказалі, што няма каму вучыцца. Так яна і стаяла нейкі час, аж пакуль з гарадоў не прыехалі на канікулы да бабуляў і дзядуляў унукі. Юныя варвары павыбівалі ў школе вокны, і яны пачалі зззяць пустатой. Больш таго, залезлі ў памяшканне і папсавалі маёмасць, набрудзілі там як маглі. І ператварылася гэта чыстая, заўсёды прыгожая школа ў нейкае раскіданае гняздо.

Аднойчы восенню з Брэсцкай вобласці ў вёску прыехалі людзі, каб дапамагчы мясцоваму калгасу ўбраць бульбу і зарабіць клубняў сабе. Сталі думаць-гадаць, дзе размясціць добраахвотных памочнікаў. Нехта падказаў: маўляў, у школу трэба пасяліць, усё роўна яна пустуе. Адамкнулі памяшканне і жахнуліся: туды было не зайсці з-за бруду і смецця. Калгасны брыгадзір паклікаў мясцовых жанчын, каб прыбралі памяшканне. Давялося нямала папрацаваць, пакуль давялі будынак да ладу.

Ля школы некалі быў прыгожы плот: акуратна зроблены, пафарбаваны. Цяпер ад яго засталіся толькі слупкі, бо ўсё астатняе, што можна было адарваць і панесці, скрадзена.

Якія пачуцці выклікае ўсё гэта ў шаноўнага Уладзіміра Мітрафанавіча, няцяжка ўявіць. Тое, што ён і іншыя настаўнікі, а таксама вучні стваралі дзесяцігоддзямі, разбурана, зруйнавана, збэшчана, сцёрта з твару зямлі...

— Калі мне даводзіцца праходзіць ля школы, сэрца сціскаецца ад болю і сораму, крыўды і безвыходнасці. Пустыя школьныя вокны, пустыя людскія душы... Запусценне і абыякавасць пануюць наўкола. Колькі ж трэба часу, каб у нашай мясцовасці зноў з'явіліся такія людзі, як Уладзімір Мітрафанавіч Бондар — стваральнікі, працаўнікі, інтэлігенты.

...А вёскі пусцеюць. Праз некаторы час у іх не будзе не толькі дзяцей, але і старых людзей. Застануцца толькі могілкі ды наша асірацелая школа, што пазірае пустымі вачніцамі ў цяперашні незразумелы свет, — з горыччу кажа мой знаёмы.

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ.

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

НОВОСТЬ ДНЯ

Моктада Садр настроен воинственно

Война в Ираке продолжается

Радикальный шиитский священнослужитель Моктада Садр заявил, что продолжит борьбу против американских войск в Ираке. С другой стороны, по его словам, он готов распустить свою вооруженную группировку, если того пожелают шиитские лидеры.

"Если религиозные авторитеты предпишут распустить армию Махди, мы распустим армию Махди. Если нет, она продолжит защищать нашу страну и ее святыни", — заявил Моктада Садр на пресс-конференции в одной из главных шиитских святынь — мечети имама Али в Наджафе.

Садр допустил возможность перемирия в Наджафе, но был бескомпромиссен по поводу ситуации в Кербеле. "Я призываю наших бойцов в Кербеле стоять твердо и не допустить поругания наших святынь", — заявил он.

Садр появился перед журналистами впервые после того, как его вооруженные сторонники, именующие себя "армией Махди", начали в апреле бои против коалиционных сил в ответ на закрытие радикальной шиитской газеты.

На фоне продолжающихся боев духовные лидеры уже два дня совещаются в Наджафе, пытаясь найти мирное решение конфликта. Садр ничего не сказал о конкретных результатах дискуссии и возможных условиях прекращения боевых действий, ограничившись общими заявлениями о поддержке усилий религиозных авторитетов и обвинениями в адрес США.

"Если американцы решат уйти из Ирака, это принесет мир. Их дальнейшее присутствие приведет к росту терроризма", — пригрозил он.

Бои в Кербеле

Наиболее ожесточенные столкновения в настоящее время происходят в районе мечети Мухайям неподалеку от могилы почитаемого шиитами мученика имама Хусейна. Армия Махди использует мечеть в качестве опорного пункта.

По словам очевидцев, американские солдаты попытались войти в мечеть, но попали под плотный огонь повстанцев, засевших в соседних зданиях. Перестрелка непрерывно продолжалась с вечера вторника до середины сегодняшнего дня.

"Огонь был таким сильным, что я не мог выйти из дома", — сказал один местный житель по телефону корреспонденту Франс Пресс. Журналист арабского телеканала цитирует слова обитателей Кербелы о том, что прошлая ночь была самой страшной с начала войны.

Все устали

Несколько сотен жителей Наджафа устроили демонстрацию, требуя, чтобы Садр вывел из города свое воинство и оставил их в покое. Сторонники шиитского лидера разогнали толпу, открыв стрельбу поверх голов.

Усталость от боев чувствуется и по другую сторону фронта. Американцы, судя по всему, более не настаивают на своем первоначальном требовании, чтобы Садр непременно предстал перед судом по обвинению в убийстве другого шиитского лидера в апреле 2003 года.

ДАЙДЖЕСТ

США сокращает на треть флот ударных субмарин

Пентагон собирается сократить флот ударных подводных лодок на треть. В настоящее время на вооружении американских ВМС стоят 55 ударных субмарин. Согласно докладу, подготовленному бюджетным комитетом ВМС, это число сократится до 37. Это прежде всего коснется устаревших подводных лодок класса "Лос-Анджелес", которые спишут, заменив на более современные класса "Вирджиния". Каждая подлодка класса "Лос-Анджелес" стоит примерно два миллиарда долларов. В результате сокращения подводного флота Пентагон надеется изъять часть средств из 64-миллиардной программы по строительству подлодок класса "Вирджиния". Согласно этой программе, на военно-морских верфях в ближайшие несколько лет планировалось спустить на воду около 30 новых субмарин.

По мнению аналитиков, эти средства Министерству обороны нужны для залатывания дыр в военном бюджете, которые образовались в связи с возросшими расходами на войну в Ираке, а также в связи с необходимостью финансирования программы "Звездных войн".

Китай собирается узаконить будущее вторжение на Тайвань?

Правительство Китая готово рассмотреть закон о воссоединении с Тайванем. Его принятие сделает легитимным военное вторжение в случае, если остров объявит о своей независимости. Премьер-министр Вэнь Цзябао получил предложение принять такой закон от одного из членов китайской диаспоры в Великобритании, который объяснил, что это нужно для предотвращения отделения Тайваня. "Ваша точка зрения на объединение родины очень-очень важна. Мы серьезно этим займемся, — сказал премьер. — Воссоединение важнее, чем наши жизни". "Я по-настоящему верю, что в один день Тайвань вернется в объятья родины. Это историческая неизбежность, помешать которой невозможно никакими силами", — добавил Вэнь Цзябао.

С момента окончания гражданской войны в Китае в 1949 году Пекин воспринимает Тайвань как мятежную провинцию. Использование силы для ее присоединения считалось возможным, но не было закреплено законом.

Эстония согласна простить Россию в обмен на Новосибирскую область

Россия могла бы компенсировать Эстонии ущерб, нанесенный в годы "советской оккупации", отдав в постоянное пользование Новосибирскую область. Такое заявление сделал председатель специальной государственной комиссии по расследованию репрессивной политики профессор Торонтского университета Велло Сало. В течение 12 лет комиссия занималась подсчетом размеров ущерба, нанесенного Эстонии гитлеровской Германией и Советским Союзом в период с 1940 по 1991 год. "Мы представили отчет об ущербе, нанесенном Эстонии как за годы советской власти, так и вследствие оккупации Германией. Но так как период немецкой оккупации был сравнительно недолгим, то основное внимание уделено советскому периоду", — заявил Велло Сало.

Согласно материалам исследования, в результате "советской оккупации" Эстония потеряла 180 тысяч человек, что составляет 18 процентов населения. Жизнь каждого эстонца комиссия оценила в 1 миллион крон (75 тысяч долларов). Именно столько, как считает Сало, денег приносит государству в среднем один гражданин в течение жизни.

Однако на выплате одного миллиарда 350 миллионов долларов Сало не настаивает. По его мнению, Россия могла бы найти другие формы компенсации. "Пусть, например, в наше пользование отдадут Новосибирскую область, на территории которой в течение определенного количества лет мы могли бы делать лесозаготовки", — заявил он.

ЛЮБОПЫТНО

«Гринпис» требует сменить бюрократов на орангутанов

Во время ремонта и перестройки здания Еврокомиссии в Брюсселе строители использовали древесину, экспорт которой запрещен законодательством ЕС. С таким заявлением выступили несколько экологических организаций, в том числе и "Гринпис". Экологи заявили, что строители использовали индонезийскую фанеру. В заявлении это здание называют "местом преступления против леса", а Еврокомиссию обвиняют в двойных стандартах. "Тропические леса Индонезии должны быть местом для орангутанов и тигров, а не для бюрократов в роскошных кабинетах".

Однако пресс-секретарь Еврокомиссии Эрик Мамер отверг обвинения в двойных стандартах и заявил, что расследование этих заявлений уже началось. Перестройка здания Berlaymont building началась в 1991 году, когда экологи обнаружили в стенах здания потенциально опасный асбест. Ремонт стоил строительной компании миллионы евро.

ИЗ ПОЛЬСКОГО БЛОКНОТА

Что я увидел за Бугом...

(Продолжение. Начало в № 84.)

Решившись на масштабные рыночные реформы, поляки успешно провели едва ли не самую сложную из них — реформу местного самоуправления, оставив из прежних 50 только 16 воеводств и отказавшись от пресловутой "вертикали" власти.

Строго в пределах своей компетенции самостоятельны и низовые ветви — поветы (районы) и гмины (по-нашему сельсоветы), в чью деятельность не вправе вмешиваться ни президент Польши, ни правительство страны. Зато население быстро почувствовало, как жизнь меняется в лучшую сторону.

Гмина построила бассейн

В повятовом городе Бытов, с какой дороги ни подъезжай, издалека виден великолепно отреставрированный замок крестоносцев постройки XIV века. В этом польском райцентре около 18 тысяч жителей, и по воле горожан в самом впечатляющем замковом комплексе расположился музей западнокашубской культуры, двухзвездочная гостиница, ресторан и, разумеется, офис отделения туристической информации наряду с другими объектами соцкультбыта. Просто приятно посетить замок, где в выставочном зале постоянно обновляются экспозиции, а для меня открытием стала публичная библиотека.

Из окон читального зала за укрепленными стенами с бойницами открывается великолепный вид на окрестности и сам город на холмах. А в читальном зале для посетителей на столах увидел четыре современных компьютера, подключенных к Интернету, что явно диссонировало с нынешней бедностью наших публичных библиотек, где о такой технике могут только мечтать.

Когда поделился своим наблюдением с переводчицей Натальей Собиш, родом, кстати, из Барановичей, где до сих пор живут ее родители, то она заметила, что так теперь в Польше везде. В их деревенской библиотеке в пригороде Гданьска, где наша бывшая соотечественница работает учительницей базовой школы, также давно пользуются компьютерами.

Еще Наталья рассказала, что им с мужем живется лучше вне городской суеты и шума, а в доме все удобства. Недавно пришлось крупно потратиться, купить для обогрева дома экономичную мини-котельную. Зато зарабатывает теперь белоруска, осевшая в Польше, работая на ставку в сельской школе, 480 долларов в месяц, а вот врачи в местных больницах — от 600 долларов и выше, и дополнительно имеют доходы от частной лечебной практики. Но еще больше меня поразило, хотя езжу туда часто и уже не надеялся в своей десятой поездке узнать что-то новое, то, что одна из здешних гмин Гнявино в комплексе со стадионом построила самостоятельно крытый плавательный бассейн, в котором 6 плавательных дорожек по 25 метров.

В самом центре гмины живет до полутора тысяч человек, а деревня, точнее поселок городского типа, как и большинство других нынче в Польше, представляет собой практически одну улицу, вдоль которой стоят добротные дома со спутниковыми антеннами и непременным атрибутом — сверкающим автомобилем на ухоженном газоне. Как и везде в сельской местности, Гнявино, в отличие даже от наших райцентров, прекрасно освещается ночью, дороги качественные, а тротуары вымощены разноцветной плиткой. Эта гмина благодаря своему войту, главе администрации Збигневу Вальчаку, занимает 77-е место по уровню развития и благоустройства в списке "ста золотых гмин Польши", а помощь государства составляет только 10% от суммы текущих расходов.

Всего в Польше теперь 2489 гмин, и можно представить, какие преимущества принесла отлаженная система местного самоуправления, ведь гмина Гнявино сумела, кроме бассейна, построить и собственную гимназию на 500 ученических мест в Кастково, в каждом классе которой есть телевизор, компьютер и музыкальный центр, а в целом и своя локальная компьютерная сеть. Гмина ежегодно нанимает в транспортных фирмах 9 автобусов, чтобы возить ребятишек на занятия и дополнительно на уроки плавания и закаливания. И правильно делает, вкладывая злотые в молодое поколение.

Дворцы иного плана

Уже теперь очевидно, что и польские города, и населенные пункты в сельской местности сильно изменились внешне и начали приобретать европейский лоск, потому что везде много и быстро строят. Это заметно и в 30-тысячном поветовом городе Гижицко, где ночью, как в белорусской столице, великолепно подсвечивается, наряду с культовыми и другими зданиями, новенький четырехэтажный дом торговли, в котором разместились 150 люкс-магазинов. Подумалось: зачем их так много? Ведь в повете до этого действовали три супермаркета, а тут за каких-то 11 месяцев сдали в райцентре еще и гипермаркет общей торговой площадью 3500 квадратных метров.

Впрочем, секрета никакого нет. Прежде, во времена социализма, в этом городке была всего одна гостиница — "Водник". Теперь их тут три, и все трехвездочные. В этой местности множество озер, и грех было не использовать возможности для развития парусного и байдарочного туризма и таким образом постараться облегчить кошельки отдыхающих.

Еще в 1998 году одним из первых в Варминско-Мазурском воеводстве в Гижицко появился и Дворец водных видов спорта, который строили только 18 месяцев. В нем несколько бассейнов, включая и лягушатник для малышей, ванны-джакузи для подводного массажа, водяную горку. Словно грибы после дождя такие центры плавания с небольшими аквапарками построили в последние годы в Ольштыне, Элке, Ломже и других небольших городах.

Участники съезда кашубов в Картузах.

Местные "плывальни" открыты ежедневно с 6 утра до 10 часов вечера. Один час оздоровительных процедур стоит доллар-полтора, время посещения не ограничено, в утренние часы стоимость билета меньше. В воеводстве теперь каждого школьника даже из села дважды в месяц возят автобусами на уроки плавания, что укрепляет здоровье детей и приносит им массу впечатлений. И родителям не надо покупать дорогостоящие хоккейные доспехи, достаточно прихватить с собой шапочку с полотенцем и немного денег, поскольку в холле в киосках-автоматах можно купить чай, кофе или другие напитки.

По христианским традициям

С первых минут пребывания на польской земле становится ясно, что эта страна глубоко верующая, с богатейшей христианской культурой. Не может не восхитить любого иностранца обилие храмов — от сохранившихся культовых зданий XII века до современных сооружений из стекла и бетона, больше похожих, когда туда входишь, на современные концертные залы. В вопросах веры тут явно доминирует католический костел, но уважительно относятся и к верующим других конфессий. Христианство в польском государстве приняли в 966 году, и это событие считается началом его рождения, тесно связавшим Польшу с европейской цивилизацией.

В одном только Гижицко я насчитал десять башен, куполов и других элементов культовой архитектуры, принадлежащих протестантам, православным, иудеям, евангелистам и католикам. В микрорайонах есть еще новые каплицы для богослужений, видел и для военнослужащих, а в частях несколько лет назад стали служить и православные военные священники. В районе новой застройки Гижицко перед Рождеством начал действовать большой костел, строятся и другие храмы по всей стране. С давних времен в школьной программе обязателен предмет "Религия".

Папу Иоанна Павла II знает весь мир.

На одном из озер Поморья.

Еще больше наши соседи гордятся тем, что их соотечественник — Папа Римский — перед всем миром ярко выражает душу польского народа. Настоящим бестселлером в стране сразу же стала "Автобиография" Иоанна Павла II, едва только эта книга, иллюстрированная сорок одной черно-белой фотографией, появилась на прилавках книжных магазинов.

"Меня вызвали, чтобы произвести в епископы, когда я плыл на байдарке, можно сказать, на ладье. Последовать этому вызову было не так уж просто, потому что он застал меня на полпути похода по очень трудному маршруту". Такой же искренний, светящийся здоровым юмором и жизнелюбием предстает автор и на других страницах этого издания, выделяющегося среди многочисленных книг и публикаций об одном из лидеров современного мира. Эта книга авторизована самим Ватиканом, разрешившим издательству употребить в заглавии слово "автобиография". Первый славянский Папа уже свыше четверти века стоит во главе одной из мощнейших церквей мира, он любит детей и молодежь и очень близок и дорог всем в своей милой Отчизне.

(Окончание следует.)

Владимир ШИК.

Минск—Варшава—Гданьск—Бытов—Элк—Гижицко.

ДУХОЎНЫ СКАРБ

Энцыклапедыя «Народнай волі», выпуск №79

Фаўстын Цяцерскі

У Даурыю — не па сваёй волі

Нарадзіўся Фаўстын Янавіч у 1760 годзе, як афіцыйна лічыцца, у Варміі — гістарычным раёне Польшчы, калісь населеным старажытнапрускім племем вармаў, а цяпер гэта тэрыторыя Ольштынскага ваяводства, але звязаў свой лёс з Полаччынай. Ды, бадай, нельга не прыслухацца да меркавання Адама Мальдзіса, які першым пасапраўднаму зацікавіўся лёсам Фаўстына Цяцерскага як грамадскага дзеяча, мемуарыста, а таксама звярнуў увагу на ягоных братоў, таксама людзей цікавых і вартых памяці: Фелікса — педагога, доктара філасофіі і тэалогіі Віленскага універсітэта, аўтара падручнікаў па рыторыцы, паэтыцы і эксперыментальнай фізіцы і Міхала — драматурга, аўтара некалькіх твораў.

Адам Іосіфавіч схільны меркаваць, што "... сям'я Цяцерскіх аказалася ў Варміі часова. Бо чым жа тады вытлумачыць яўна беларускае (ад цяцеры) паходжанне іх прозвішча?! Лагічна дапусціць, што ўся сям'я , на чале з бацькам, па нейкай прычыне, напрыклад, у сувязі з адыходам Варміі да Прусіі, які адбыўся згодна з падзелам Рэчы Паспалітай 1772 года, вярнулася ў родную Беларусь, у Забелы. Не выпадкова ж Цяцерскія, куды б іх ні закінуў лёс, зноў цягнуліся і вярталіся на Полаччыну. Відаць, была тут для іх нейкая прыцягальная сіла!".

Забелы (сёння іх называюць у адзіночным ліку — Забель) знаходзяцца ў Валынецкім сельсавеце Верхнядзвінскага раёна, паміж Верхнядзвінскам (колішняй Дрысай) і Полацкам, а гэта і ёсць тэрыторыя Полаччыны ў яе гістарычным разуменні. У Забелах некалі быў дамініканскі кляштар. Апекаваліся над ім прадстаўнікі мясцовага заможнага роду Шчытоў-Забельскіх (у сувязі з гэтым Мальдзіс зазначае: "Сёння цяжка ўстанавіць ці Забелы былі названы па прозвішчы Забельскіх, ці наадварот"). У 1716 годзе забельскія дамініканцы на ўласныя сродкі адкрылі пры кляштары калегіум.

Пазней у калегіуме выкладаў і Фаўстын Цяцерскі, які, скончыўшы Віленскі універсітэт, атрымаў навуковую ступень доктара філасофіі і тэалогіі, а перад гэтым займаўся педагагічнай дзейнасцю і ў іншых манастырскіх школах, пазней стаў прыёрам (настаяцелем) манастыра ў Вільні.

У яго абавязкі ўваходзіла і праверка школ. Неаднаразова наведваючыся ў Мінск, ён пачаў шукаць людзей, якія, як лічыў, ніколі не падвядуць. І такіх знаходзілася нямала. У даверлівых размовах з імі Цяцерскі паведамляў, што рыхтуецца паўстанне супраць царызму на чале з Тадэвушам Касцюшкам і настойліва агітаваў уступаць у шэрагі барацьбітоў.

Калі ж паўстанне было разгромлена, моцна перажываў. Але не з-за таго, што хваляваўся за ўласны лёс — якраз якіх-небудзь неабвержных улік супраць яго і не было, бо тыя, з кім кантактаваў, дзелячыся запаветным, аказаліся людзьмі сумленнымі. Горка было ад усведамлення, што такое магутнае ўзброенае выступленне закончылася паразай.

Яшчэ самотлівей стала на душы, калі ў 1795 годзе адбыўся трэці, канчатковы падзел Рэчы Паспалітай, і яна перастала існаваць як самастойная дзяржава. Не ўзрадавала Цяцерскага і вестка аб тым, што Павел I, заняўшы ў 1796 годзе трон, аб'явіў амністыю ўдзельнікам паўстання. Разумеў: на падобны крок расійскі імператар пайшоў дзеля таго, каб падкрэсліць, што не збіраецца пераследаваць тых, хто выступаў па сутнасці супраць палітыкі ягонай маці Кацярыны II, а тым самым хацеў заваяваць у грамадстве аўтарытэт.

Для Цяцерскага новы імператар, як і дагэтуль Кацярына II, з'яўляліся носьбітамі захопніцкай палітыкі. Ды яшчэ вясной 1796 года (Кацярыны II не стала 17 лістапада) паспеў заснаваць у Вільні разам з аднадумцамі антыцарскую тайную арганізацыю, якая ставіла на мэце барацьбу за адраджэнне Рэчы Паспалітай у межах 1772 года і на аснове Канстытуцыі 3 мая 1791-га і ўвайшла ў гісторыю як Віленская асацыяцыя.

На месцах утвараліся таварыствы-адгалінаванні — кожнае не больш чым з 15 чалавек, якія, дарэчы, і называліся асацыяцыямі. А ўжо адгалінаванні падзяляліся на аддзелы ("дэцэнзіі") у колькасці 4—5 чалавек. Ахоп "асацыяцыямі" быў шырокі. Адгалінаванні існавалі ў Ашмянах, Брэсце, Кобрыне, Мінску і іншых гарадах. Прыхільнікі ж былі ў Дзярэчыне, Ружанах, Свіслачы, Слоніме.

Падпольшчыкі не абмяжавалі сваю дзейнасць толькі на тэрыторыі, якая да падзелу Рэчы Паспалітай уваходзіла ў яе склад, а і шукалі аднадумцаў за мяжой, наладзіўшы цесную сувязь з польскімі эміграцкімі коламі Італіі, Францыі, Турцыі, Галіцыі, Малдавіі. У Францыі, у прыватнасці, выйшлі на польскага генерала, удзельніка паўстання 1794 года Яна Генрыка Дамброўскага, які абараняў у час узброенага выступлення Варшаву. Перапіску з Дамброўскім вёў удзельнік падпольнай арганізацыі, пісар ашмянскага магістрата Юзаф Харашэўскі. Аднак ні сувязі з Дамброўскім, ні выхад на кампазітара і гэтаксама прыхільніка незалежнай Польшчы Міхала Клеафаса Агінскага, які на той час знаходзіўся ў Стамбуле, нічога не далі. Паўстанне, як вядома, не адбылося.

Па жорсткаму збегу абставін выдаў іх ні хто іншы, як пляменнік Фаўстына і Міхала Цяцерскіх Себасцьян. Хоць пры затрыманні ад яго ўжо амаль нічога і не залежала, бо падзеі адразу складваліся не на ягоную карысць, а ўлікаў было столькі, што адпірацца далей не мела ніякага сэнсу. А за ўсім гэтым стаяў нейкі невядомы даносчык, які і паведаміў уладам, што на нелегальны з'езд змоўшчыкаў, які мае адбыцца ў кастрычніку 1797 года за мяжой, якраз і будзе ехаць з сакрэтнымі дакументамі Себасцьян Цяцерскі. Ведаючы канкрэтнае прозвішча падпольшчыка, царскія шпікі пачалі ўважліва правяраць усіх, хто выклікаў хоць якое-небудзь падазрэнне, таму хутка ў Гродне і затрымалі таго, кім цікавіліся.

Маральна зломлены, Цяцерскі-малодшы пачаў называць прозвішча за прозвішчам, а таксама адрасы тых, пра месца пражывання ці знаходжання каго ведаў. Новыя затрыманыя таксама не заўсёды трымаліся годна. Некаторыя пад наяўнасцю ўлікаў, а іншыя з-за спадзявання, што прызнаннем сваёй віны і чыстасардэчным раскайваннем змогуць разлічваць на спагаду, пагаджаліся з абвінавачаннямі, а то і называлі прозвішчы таварышаў. Клубок дзейнасці змоўшчыкаў пачаў настолькі хутка размотвацца, што не прайшло і некалькіх тыдняў, як за краты трапіла 70 чалавек.

Фаўстын Цяцерскі, калі над ім навісла небяспека, перад арыштам паспеў спаліць усе паперы, якія б маглі хоць неяк скампраментаваць яго самога ці ўяўляць сабой небяспеку для ягоных сяброў. Аднак гэта ўжо ніяк не магло змяніць сітуацыю. Доказаў віноўнасці кіраўніка Віленскай асацыяцыі было дастаткова, каб ён не мог разлічваць хоць на якую-небудзь спагаду.

Зразумеў гэта Фаўстын Янавіч падчас першых допытаў, што праходзілі ў Вільні. Тады ж прасякнуўся яшчэ большай нянавісцю да ўлад. Ды такой, што перад немінучасцю пакарання перастаў даваць справаздачу сваім учынкам. У гэтым ўпэўніліся не толькі следчыя, якія баяліся заставацца сам-насам у пакоі. Калі ж аднойчы на допыт завітаў усемагутны віленскі саноўнік Рэпнін, Цяцерскі ў парыве ярасці схапіў нож, які невядома як апынуўся на стале, і кінуўся на таго. Збялелы Рэпнін ужо збіраўся развітвацца з жыццём, але, пачуўшы крык, у пакой уварваліся канваіры, якія знаходзіліся па другі бок дзвярэй, і ўратавалі яго.

З найбольш небяспечнымі злачынцамі Цяцерскі быў перапраўлены ў Пецярбург, дзе сам Павел I вырашаў іх лёс і падпісаў імянны ўказ. Пасля гэтага справа змоўшчыкаў і была перададзена ў сенат. Разам з Цяцерскім вырашаўся лёс рэгента Кобрынскага земскага суда Т. Сестравітоўскага і пісара гэтай жа ўстановы Г. Сестравітоўскага, лідскага суддзі Л. Нарбута, мсціслаўскага лоўчага І. Чарноцкага і іншых. За дзень да пасяджэння да іх дайшлі звесткі, што пры вырашэнні іхняга лёсу будзе прысутнічаць сам імператар. Абнадзеіла, што з'яўляецца магчымасць таго, пра што думаў неаднойчы, — кінуць гэтаму душыцелю свабоды: "Пі кроў!".

Імператар на пасяджэнне не прыйшоў. Магчыма, і прадчуваў, што давядзецца выслухаць з боку змоўшчыкаў нямала крыўдных слоў, таму і вырашыў быць ад гэтага далей... А сенатары прагаласавалі за смяротнае пакаранне ўсім. Адзін Дзяржавін па сутнасці заступіўся за іх, заявіўшы, што мы ж не абвінавачваем Мініна і Пажарскага, якія абаранялі сваю Айчыну, а члены Віленскай асацыяцыі дзейнічалі такім жа чынам. Пасля чаго Павел I выклікаў яго да сябе і заявіў: "Ты мне не разумнічай!"

Паводле канчатковага рашэння пакаранне ўдзельнікі асацыяцыі мусілі адбываць у Забайкаллі, на Нерчынскіх рудніках. Шлях ляжаў праз Маскву, Казань, Табольск, Іркуцк і Верхнеудзінск (сённяшні горад Улан-Удэ), а далей — ужо ў Даурыю, як тады называлі мясцовасць, што прылягала да ўзбярэжжа Амура і яго прытокаў, дзе і размяшчаліся горныя заводы, галоўнай рабочай сілай на якіх з'яўляліся катаржане.

І па дарозе на Нерчынскія руднікі, і падчас катаргі, якая працягвалася чатыры гады, Фаўстын Янавіч уважліва прыглядаўся да людзей, з якімі даводзілася сустракацца ці доўгі час кантактаваць, да побыту мясцовага насельніцтва, а па вяртанні дамоў паступова ўзяўся за асэнсаванне гэтага матэрыялу, пішучы свой дзённік, які атрымаўся з дзвюх частак.

Пашанцавала Мальдзісу, які адшукаў арыгінал рукапісу гэтых мемуараў у Цэнтральнай бібліятэцы Акадэміі навук Літвы. Праўда, калі пазнаёміўся з ім, высветліў, што гэта толькі другая частка напісанага Цяцерскім аб сваім жыцці, пачынаючы з правалу Віленскай асацыяцыі і ягонага арышту.

Разам жа ўзятыя публікацыя копіі першай часткі "Дзённікаў" і арыгінал другой, безумоўна, належаць да лепшых набыткаў беларускай мумуарна-нарысавай літаратуры XIX стагоддзя. Цікавасць і значнасць іх яшчэ і ў тым, што гэта першыя сведчанні выхадца з нашых краёў аб Забайкаллі, а калі канкрэтней, аб той гістарычнай тэрыторыі, якая называлася Даурыяй.

Са старонак "Дзённікаў" іх аўтар паўстае чалавекам перадавых поглядаў, які, любячы свой народ, з павагай ставіцца і да іншых народаў. Прынамсі, Цяцерскі выказаў абурэнне здзекамі царскіх чыноўнікаў над чувашамі, якіх улады ўспрымалі людзьмі другога сорту, а таму і ставіліся да іх адпаведна.

З гэткай жа павагай ставіўся Цяцерскі і да тунгусаў, буратаў, марыйцаў. Адным з першых ён апісаў побыт забайкальскіх эвенкаў, вылучыўшы іхнюю самабытнасць.

А ўвогуле, як бачна з "Дзённікаў", Цяцерскі быў схільны меркаваць, што няма на зямлі народаў вялікіх і малых, а кожны — сам па сабе цікавы і кожны мае права ісці тым шляхам, які ўспрымае для сябе найбольш прымальным. У сувязі з гэтым глыбока філасафічнымі выглядаюць развагі аднаго тунгуса, з якім Фаўстыну Янавічу ўдалося пагутарыць.

Гэты чалавек, адарваны ад цывілізацыі і ўсіх яе выгод, захаваў высокае пачуццё нацыянальнай годнасці, застаўся перакананы, што сам можа пастаяць і за сябе, і за свой народ: "Ці чуў пра мяне імператар, ці ведае, што я ў гэтых бясконцых стэпах пасу свой статак? А ці ж гэта яго трава? А хіба ж не сам я сябе кармлю? Навошта ж ён вяжацца да маёй душы?".

Чалавекам вольналюбівым быў і сам Цяцерскі. На катарзе ён не пакідаў думкі аб уцёках. І нават знайшоў хаўрусніка, які ведаў, як прабрацца праз кітайскую граніцу. Але Фаўстыну Янавічу не пашанцавала. Той нечакана захварэў і памёр, а замену яму адшукаць так і не ўдалося. Дый небяспечна было з катаржанамі заводзіць гаворку аб уцёках.

І яму самому давялося зведаць голад, здзекі п'яных ахоўнікаў, але, не зважаючы на гэта, імкнуўся заставацца чалавекам. Ды знайшоў у сабе сілы, каб, калі атрымаў пэўнае паслабленне ва ўтрыманні, заняцца некаторымі даследаваннямі. Так з'явілася ягоная праца "Звесткі аб Сібіры", што ўвайшла ў "Дзённікі". А сярод прыведзеных звестак апісанні клімату Даурыі і багатага раслíннага свету гэтага краю, яго мінеральных багаццяў. Цяцерскі ў выгнанні займаўся і педагагічнай працай, вучыў дзяцей чыноўнікаў, якія кіравалі руднікамі.

Па вяртанні на радзіму працаваў і над "Гісторыяй Літвы", у якой выкарыстаў запісы беларускага фальклору. Але што ўяўляла гэтая праца ў цэлым, сказаць немагчыма, бо яна хутчэй за ўсё загінула. Як немагчыма ва ўсёй паўнаце ўзнавіць жыццё Цяцерскага пасля вяртання з катаргі. Можна толькі сказаць, што пасля таго як узначаліў манастыр у Забелах, жыў яшчэ ў некаторых гарадах, шмат ездзіў па Беларусі і Літве, працягваючы рабіць фальклорныя запісы, занатоўваў уражанні ад сустрэч з людзьмі, чый лёс яго нечым зацікавіў.

Памёр у 1832 годзе ў Папроцях пад Коўна (цяперашні Каўнас у Літве).

Міхась ЯНОВІЧ.

ПАМЯЦЬ

«Я пакахаў цябе да слёз...»

Споўнілася 100 год з дня народзінаў Паўлюка Труса. Ён мог бы дажыць да сённяшняга дня. Але шлях маладога, таленавітага, любімага ў народзе паэта абарваўся, калі яму было ўсяго дваццаць пяць...

Брама Вечнасці ад агароджы Вайсковых могілак у Мінску адкрывае сцяжыну праз старую частку кладоў, дзе, побач з магілай другога класіка — Кузьмы Чорнага — назаўсёды знайшоў спачын натхнёна чысты, светлы, рамантычны лірык, без якога немагчыма ўявіць беларускую паэзію, само жыццё беларускай душы.

Пакланіцца незабыўнаму Паўлюку ў Яго дзень прыйшлі сюды — на запрашэнне Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры — шчырыя прыхільнікі непаўторнага таленту. Майскія цюльпаны і нарцысы леглі да надмагільнага помніка, і ў іх жывое ззянне ўпляталіся кветкі любові і ўдзячнасці тых, хто помніць, хто не стамляецца захапляцца гэтым неразгаданым цудам. Цудам у асобе юнака са звычайнай — і незвычайнай вёскі Нізок на Уздзеншчыне, адкуль родам і Кандрат Крапіва, і іншыя слынныя беларускія творцы.

Пад страхой беднай сялянскай хаты, гаспадары якой лепш за ўсё ўмелі спраўна пісаць плугам на раллі, але не цураліся прыгожага, шанавалі народную песню, рос хлопчык, які вельмі рана адчуў у сабе паэтычны дар. Асабліва ярка расцвілі яны падчас вучобы ў Беларускім педтэхнікуме, дзе тады выкладаў сам Якуб Колас, а жаданымі гасцямі ў студэнтаў былі Янка Купала, Цішка Гартны, Змітрок Бядуля, Міхась Чарот і іншыя "кіты" нацыянальнай літаратуры.

Пад крылом такіх настаўнікаў творча дужэў юны паэт. Вершы ўлюбёнца студэнцкай моладзі, які шырока друкаваўся ў рэспубліканскіх газетах і хутка стаў вядомы чытачам горада і вёскі, сябры перапісвалі з рук у рукі. А першыя кніжкі "Вершы" (1925) і "Ветры буйныя" (1927) былі як свята для яго самога і яго аднавяскоўцаў, старэйшых сяброў. Яго паэтычны радок чараваў пяшчотай і шчырасцю, спеўнасцю мелодыі, улюбёнасцю ў жыццё, родную зямлю і вёску, пра якую ён сказаў, бы выдыхнуў: *"Я пакахаў цябе да слёз!"*.

...Згадваючы над магілай паэта вехі яго прыгожага і кароткага, як зічка, жыцця, даследчыца творчасці Паўлюка Труса — дырэктар Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва **Ганна ЗАПАРТЫКА** не магла стрымаць слёз: такі блізкі і дарагі, неабыякавы сэрцу гэты адданы часам юнак. Ён быў сам, як той буйны вецер — з той плеяды маладых, таленавітых творцаў, што, прыйшоўшы ў 20-я гады ў літаратуру, былі поўныя неўтаймаванай энергіі і акрыленай веры: вось-вось, за даляглядам паўстане новая, светлая ява для любай Бацькаўшчыны. І — не адчулі блізкай трагедыі...

За іх плячыма ўжо стаяў злавесны крывавы цень 37-га года, які распачаўся на Беларусі масавымі рэпрэсіямі перш за ўсё супраць нацыянальнай інтэлігенцыі. І распачаўся куды раней за свой храналагічны прыпыл. Ужо ішло шкаванне "нацдэмаўшчыны", ужо ў няволі апынуўся Уладзімір Дубоўка. Праз некалькі год лепшыя творцы, адданыя сыны Беларусі, падуць пад кулямі ў Курапатах, трапяць у турмы і ГУЛАГі. Трагічны парадокс: 25-гадовы жыццялюб і вясёлы Паўлюк на зары свайго жыцця не трапіў пад чырвонае кола рэпрэсій толькі таму, што ў жніўні 1929 года яго нечакана зарэзала тыфозная хвароба...

— Кожны раз, калі бачу першы снегапад ці сад у майскай квецені, — прызнаўся паэт **Эдуард АКУЛІН**, *— самі сабою ўспліваюць у памяці і кранаюць нязгаснай красой, звонкія, простыя, даўно хрэстаматыйныя Паўлюковы словы:*

Падаюць сняжынкі,
Дыяменты-росы,
Падаюць бялюткі
За маім акном...

Расчасалі вішні
Шоўкавыя косы
І ўранілі долу
Снегавы вянок.

У кожным слове — свежасць і чысціня, у кожным "зімовым" радку — пялёсткі светлай вясны... Яны трапляюць проста ў душу.

— Можна толькі дзівіцца, як высока ўзляцеў гэты сялянскі хлопец — ад зямлі, ад хаты — у неба паэзіі, не абрываючы прытым сувязі з чыстымі народнымі крыніцамі, — дадаў паэт **Васіль ЖУКОВІЧ**. *— А якія цудоўныя ўзоры любоўнай лірыкі стварыў!*

Праўда, тагачасныя партыйныя маралісты папракалі Паўлюка праз мэтры маўляў, ці да твару камсамольцу пісаць пра такое "глупства" — каханне, калі вакол кіпіць "будаўніцтва сацыялізму"?

Ён жа, хоць і зусім чуйна аддаваў даніну той "бурапене", тым не менш жыў пераважна ў светлістай лірычнай плыні, пісаў рамансы, санеты, трыялеты, а то і гумарыстычныя апавяданні. І кожную хвіліну з ім былі неадлучна *"край паэм, адвечных песеньказак, дарагая сэрцу Беларусь"*.

Не, ён не быў сляпым, ружовым аптымістам, непрыглядныя праявы рэчаіснасці ранілі яму сэрца, выклікалі разлад з самім сабою. У сваім апошнім шчырасным дзённіку 1928 года ён занатаваў: *"Жоўкне душа — адцвітаюць пачуцці. Дружа дарагі, прыйдзі да мяне ў цяжкую хвіліну і падай мне сваю руку. Можа, ты дапаможаш мне знайсці ранейшыя сілы і кветкі, якія я згубіў у дарозе.*

Я шукаю іх кожны дзень. Я хачу яшчэ кінуць гэтыя кветкі на грудзі жыццёвае бурынавальніцы. Можа, зацвітуць барвіновым цветам ці адцвітуць навек?".

Хто той друг, да якога звяртаўся з нячутнай мальбою ў час душэўнай смуты зажураны Паўлюк? Сябра-аднакашнік і зямляк з паэтычнага выраю Пятро Глебка? Дзяўчына, што з любоўю вышывала яму чырвонымі ружамі палатняную кашулю? Ці, можа, мы з вамі, што працягваем паэту, праз бездань год, руку разумення і ўдзячнасці?

Сваю новую кнігу "Чырвоныя ружы" ён не паспеў выдаць, але вясновыя пялёсткі яго дзівоснай паэзіі не асыпаліся ў бурах-віхурах доўгіх дзесяцігоддзяў. Дарэчы, як і яго любімага Максіма Багдановіча, адышоўшага ў іншы свет гэтакжа — на самым ўзлёце жыццёвага ранку.

...Ля труны малодшага сабрата ў ганаровай варце стаялі Янка Купала, Якуб Колас, Максім Гарэцкі, Змітрок Бядуля, Кандрат Крапіва, Пятро Глебка. Як успамінаў незабыўны Сяргей Іванавіч Грахоўскі, праводзілі Паўлюка Труса ў апошні шлях, здаецца, усе жыхары сталіцы і прыезджыя вяскоўцы — вуліцы былі запруджаны народам...

Зараз тут у звычайны дзень амаль бязлюдна. Над магілай паэта-рамантыка калышуцца сосны. У той, што ў галавах, ссохлая вяршыня: мо ад скрухі па незваротнай страце? Вакол шуміць вялікі горад, звініць трамвай. А тут — нібы куточак той вясковай старонкі, дзе засталося яго сэрца, і на каменнай пліце помніка міжволі шукаеш нябачны, чамусьці не выграваны яго радок:

"ЗАСЫНАЮ... СНІЦЦА РОДНАЕ СЯЛО".

Святлана КЛІМЕНЦЕНКА.

Каб служба мёдам не здавалася

Прымусіць участковых інспектараў міліцыі жыць там, дзе яны працуюць, — такую задачу паставіла кіраўніцтва Віцебскай вобласці перад упраўленнем унутраных спраў. Пытанне аб гэтым было пастаўлена рубам на пашыраным пасяджэнні абласнога выканаўчага камітэта.

Адзначалася, што ў органах міліцыі Віцебшчыны налічваецца 440 участковых інспектараў, але толькі 30% з іх жывуць на тэрыторыях сваіх участкаў.

Нежаданне мясцовых анiськіных пераязджаць з райцэнтра ў вёскі лёгка зразумець. Маладыя людзі (больш як палова ўчастковых займаюць свае пасады менш за 3 гады) адмаўляюцца ехаць у глыбінку, спасылаючыся на тое, што ў райцэнтрах працуюць іх жонкі, дзеці ходзяць там у дзіцячыя садкі і школы і г.д.

Тым не менш усім гэтым людзям у пагонах прыйдзецца хуткім часам зрабіць выбар на карысць вёскі, бо ў сельскай мясцовасці для ўчастковых непачаты край працы: расце колькасць крадзяжоў, "п'яных" боек, забойстваў ды іншых злачынстваў, працягваецца масавая вытворчасць самагонкі і фальсіфікаванай гарэлкі. У вёсках усё часцей асядаюць бадзягі, нядаўнія вязні турмаў і калоній.

Дарэчы, цяпер на Віцебшчыне пражываюць каля 12 тысяч былых асуджаных, 40% якіх, згодна са статыстыкай, зноў ідуць на злачынствы, каб вярнуцца ў "зону", дзе хоць неяк забяспечваюць ежай і вопраткай.

Менавіта на ўчастковых інспектараў ускладаецца прафілактыка крадзяжоў, сямейных разборак і многіх іншых тыповых для вёскі злачынстваў.

У той жа час эфектыўнасць іх работы нізкая з-за таго, што 91% участковых не маюць службовага транспарту і належных бытавых умоў.

На пасяджэнні было заяўлена, што для набыцця транспарту органам унутраных спраў Віцебшчыны будзе выдаткавана з бюджэту 100 мільёнаў рублёў, а паскоранае ўзвядзенне жылля ў сельскай мясцовасці дазволіць у бліжэйшы час забяспечыць усіх сямейных участковых кватэрамі на замацаваных за імі тэрыторыях.

Да канца бягучага года плануецца перасяліць на рабочыя месцы з райцэнтраў да 70% участковых інспектараў міліцыі.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Крыжаслоў

«Духоўны скарб Беларусі»

Па гарызанталі: 9.Рэдкая для нашай краіны птушка — адна з герояў дакументальнага фільма Ігара Бышнёва "Выратуй і захавай". 10.Імя папулярнага выканаўцы песень беларускіх кампазітараў. 11.Паэт з Карэліцкага раёна, аўтар зборніка "Хатынскі рэквіем". 12.Як звалі актрысу Коласаўскага тэатра Глябоўскую? 14.Альбом гурта "Стары Ольса". 15.Малая радзіма знанага паэта, чалавека-эпохі Сяргея Грахоўскага. 18.Аўталітаграфія Васіля Шаранговіча "А хто ... ідзе?". 21.Апавяданне для дзяцей Леанілы Чарняўскай. 22.Цудоўны голас Яраслава Пятрова, вядучага саліста Вялікага тэатра оперы Рэспублікі Беларусь. 23."Мы не за ... — за сваё рабілі" (Куляшоў). 24.Літаратурна-мастацкі апавядальны твор Валянціны Коўтун "Крыж міласэрнасці". 25."Праз момант пачуўся глухі ... вады" (Якуб Колас). 26.Здольнасць, талент праслаўленага дудара Алеся Ляся. 27.Дуброва. 28.Прымаўка: "На бязрыб'і і ... рыба". 31.Камандзір Гомельскага палка народнага апалчэння ў 1941 годзе. 33.Знаны гісторык, адзін з дваццаці васьмі смельчакоў, што адважыліся ў 1986 годзе паслаць ліст у ЦК КПСС аб хібах нацыянальнай палітыкі ў Беларусі. 34.Незалежнасць Беларусі — ... былога вязня Андрэя Клімава. 38.Сядзіба Жаробічы праваслаўнага мітрапаліта Сільвестра Косава. 40.Работа, якая пазбаўляе здольнасці ўспрымаць, разумець што-небудзь. 42.Горад, які назвалі ў гонар сына Рагнеды Ізяслава.

Па вертыкалі: 1.Выкладчыца, якая больш за дванаццаць гадоў чытае лекцыі па вышэйшай матэматыцы і піша падручнікі на беларускай мове. 2.Імя таленавітага паэта і грамадскага дзеяча Зана. 3.Шасцікрылы анёл вышэйшага рангу. 4.Імя Дамейкі, вялікага вучонага і асветніка, члена Таварыства філаматаў. 5.Адна з першых зафіксаваных полек у вёсцы Васілішкі Лідскага павета ў XIX стагоддзі. 13.Паэт са Слонімшчыны, аўтар зборніка "Песні на загонах". 14.Скульптар, аўтар партрэта Бацькі Міная. 16.Адзін з захопленых Маскоўшчынай гарадоў, які быў вызвалены войскам пад кіраўніцтвам Сцяпана Батуры. 18.Адміністрацыйны, эканамічны і культурны цэнтр дрыгавічоў. 19.Знакаміты кардыёлаг, асабісты ўрач Пятра Машэрава. 22.Трэнер Аляксандра Мядзведзя, чэмпіёна Алімпійскіх гульняў па вольнай барацьбе. 36. "Па-нашаму было гэтак, — хто хлопец хлёсткі і смелы, той і ..." (Янка Брыль). 37.Імя Попчанка — гомельскай чэмпіёнкі свету па плаванні.

Па ломаных лініях: 1.Гераіня ў камедыі Дударава "Прынц Мамабук". 5.Аўтарка большасці слоў да песень новага альбома Іны Афанасьевай "Жэмчугі". 6.Маёнтак, дзе нарадзіўся прыродазнавец, заолаг і медык Бенядзікт Дыбоўскі. 7.Імя праваабаронцы XIX стагоддзя Агрызкі. 8.Ганаровае імя выдатнага ваяводы Юрая Радзівіла — "літоўскі ...". 17.Польскі паэт, у зборы твораў якога ўключаны пераклады вершаў 21 беларускага аўтара. 20.Прадстаўнік элітарнай паэзіі, яго словы: "Мастацтва мае пачатак, але не мае канца". 32.Спявачка, народная артыстка СССР, якой летась споўнілася 75 год. 35.Кім быў па паходжанні знаны грамадзянін Гродзеншчыны Аляксандр Булатовіч, гусар, які адкрываў Эфіопію? 38.Імя вядомага мастака Купавы, які разам з сябрамі выпусціў альбом-манаграфію "Язэп Драздовіч". 39.Прафесія Пятра Клімука, удзельніка касмічнага палёту. 41."Млын меле, млын меле ... гэты зорны" (Максім Танк).

Чайнворд: 44.Часопіс для моладзі, створаны на базе газеты "Наша Ніва". 45.Імя архітэктара Відацкай, аўтара бюста — адзінага на Беларусі помніка Тадэвушу Касцюшку. 46.Прыгожы "пузаты" інструмент даўжынёй да некалькіх дзесяткаў сантыметраў, які на Пастаўшчыне стварае Сяргей Шчарбо. 48.Першая датаваная кніга (1564 г.), якую выпусцілі ў Маскве нашы таленавітыя продкі Іван Федаровіч і Пётр Мсціславец.

Склала Ала ГРУШЭЎСКАЯ.

Адказы на крыжаванку, надрукаваную ў № 80

1.Калодка. 2.Чалавек. 3.Галава. 4.Варона. 5.Каноплі. 6.Саначкі. 7.Галеча. 8.Балота. 9.Вяроўка. 10.Вяселле. 11.Парада. 12.Сарока. 13.Скрыпка. 14.Скварка. 15.Кашэль. 16.Кабыла. 17.Радасць. 18.Гарэлка. 19.Кашаль. 20.Каваль. 21.Парадак. 22.Багацце. 23.Золата. 24.Локаць. 25.Капейка. 26.Пачатак. 27.Лянота. 28.Бяседа. 29.Салавей. 30.Сарочка. 31.Сабака. 32.Барада.

ЗАКУЛІССЕ

Колькі каштуе «Крамбамбуля»?

Менавіта гэтае пытанне нечакана ўсхвалявала спевака **Лявона Вольскага,** *калі днямі ён ехаў дадому са студыі, дзе "Крамбамбуля" зараз запісвае песні для свайго новага дыска.*

Пазнаўшы вядомага музыку, таксіст распавёў яму, што нядаўна падвозіў аднаго кікбаксёра. Па словах вадзіцеля, па радыё якраз гучала песня "Крамбамбулі", і з гэтай нагоды кліент пачаў гаворку пра тое, што нядаўна вярнуўся з нейкага чэмпіянату ў Еўропе. На спаборніцтвы ён узяў адзін з альбомаў "Крамбамбулі", які яму вельмі даспадобы. Дыскам вельмі зацікавіўся ўдзельнік партугальскай каманды, ды настолькі, што заплаціў за яго беларускаму спартсмену 300 еўра.

"Здаецца, "Крамбамбулі" належыць надаць вялікую ўвагу еўрапейскаму рынку!" — і жартам, і сур'ёзна заўважыў Вольскі.

Пакуль жа гурт робіць новыя запісы для Беларусі ды Украіны. Прэзентацыя міні-альбома, дзе будуць прадстаўлены песні адразу з некалькіх новых праграм, над якімі зараз працуе "Крамбамбуля", адбудзецца ***21 мая*** ў Канцэртнай зале "Мінск" у межах супольнага канцэрта з легендарным украінскім гуртом ***"Вопли Видоплясова"***. Дуэт **Лявона Вольскага** з лідэрам гэтага калектыву **Алегам Скрыпкам** таксама павінен апынуцца на дыску.

Евеліна КРУПЕНЬКІНА.

SOS!

Непобедимый туберкулез

В начале XXI века эксперты Всемирной организации здравоохранения вынуждены признать, что туберкулез несет угрозу для всего человечества. Ученые подсчитали, что инфицирование происходит каждую секунду, каждые 4 секунды — один человек заболевает и каждые 10 секунд — умирает.

Насколько актуальна сегодня проблема диагностики и лечения туберкулеза в Беларуси, рассказал на недавней встрече с журналистами директор НИИ пульмонологии и фтизиатрии ***Валентин Викентьевич БОРЩЕВСКИЙ.***

В 1982 году ВОЗ обратилась ко всем правительствам мира: заболеваемость туберкулезом угрожающе растет. Катастрофические размеры распространенность туберкулеза имеет в странах западной части Тихого океана, в Африке и Южной Америке. Напряженная ситуация сложилась и в большинстве стран Восточной Европы, в республиках бывшего Союза. Так, например, в Литве на 100 тысяч населения приходится 70 заболевших, в Украине — 75, в России — 92, а в Казахстане и Кыргызстане — порядка 150—200 человек на 100 тысяч населения.

В Беларуси с 1998 года заболеваемость туберкулезом снизилась на 32,6% (в тюрьмах — на 30%), и в настоящее время эпидемиологическая ситуация стабильна. Но все же ежегодно туберкулезом заболевает примерно 5106 человек, а умирает от него более 900 человек (ежедневно — 2—3 человека).

Однако, несмотря на стабильность эпидемиологической ситуации в Беларуси, в Гомельской и Могилевской областях среднереспубликанские показатели все же превышены.

Основной стратегией борьбы с туберкулезом в Беларуси является рентгенофлюорографические методы диагностики, а также вакцинация новорожденных вакциной БЦЖ. Большая часть больных выявляется именно при прохождении диспансеризации и на профосмотрах.

Особо следует сказать о тюрьмах. Не только в Беларуси, но и во всем мире уровень заболевания туберкулезом в тюрьмах в 20—30 раз выше, чем в обычной жизни.

В нашей стране медикам удалось снизить заболеваемость туберкулезом в тюрьмах. Следуя единой программе борьбы с туберкулезом, заключенные в тюрьмах проходят флюорографию 2 раза в год. И обязательным это обследование является перед выходом на свободу.

В НИИ пульмонологии и фтизиатрии из мест лишения свободы поступает информация об освобождающихся, которые больны той или иной формой туберкулеза. Кстати, уже есть информация, что в ближайшее время по амнистии на свободу выйдут 220 больных. И служба фтизиатрии готовится к их приему.

Следует сказать, что в тюрьмах есть и такая категория людей, которые не хотят лечиться. Есть и такие, кто даже желает заболеть туберкулезом, чтобы попасть в стационар, где к ним будут лучше относиться, лучше кормить и т.д.

Что же касается лечения, то на сегодняшний день в Беларуси имеется 29 тубдиспансеров, 132 тубкабинета, работают 495 врачей-фтизиатров, есть НИИ пульмонологии и туберкулеза, в котором, кроме всего прочего, проводятся операции на легких при запущенных формах заболевания. Главное — это желание лечиться. Наркоманы, алкоголики, бомжи, зэки, вышедшие на свободу, таким желанием обладают крайне редко, а потому и уровень смертности в этих рядах составляет где-то 40—50%. При правильном лечении и при наличии желания излечиться больные выздоравливают: в 80% случаев у них прекращается бактериовыделение, а в 70—80% случаев закрываются полости распада.

Кроме тюрем, проблемным является также сочетание "туберкулез—СПИД", т.к. ослабление иммунитета ведет к более частой заболеваемости туберкулезом. Уже в 90-х годах в США ВИЧ-инфицированных от туберкулеза умирало больше, чем от самого СПИДа.

Врачи — сторонники изоляции больных с активной формой туберкулеза, т.к. один больной может заразить буквально 15—20 человек в год. В Беларуси с 1998 г. применяется принудительное лечение таких больных. Их направляют в больницу, расположенную в д.Волковичи Минского района. Попадая сюда, больной знает, что будет находиться здесь до тех пор, пока не излечится. Лечение больные получают дорогостоящими препаратами и, кстати, бесплатно. Результаты впечатляют: 100%-ное прекращение выделения бактерий и до 90% — закрытие полостей распада.

Следует сказать, что на борьбу с туберкулезом требуются огромные деньги, ведь излечение одного нововыявленного больного обходится государству примерно в 2000 долларов. Лечить больного с хронической формой еще дороже — до 20 тысяч долларов. Стоимость же обследования одного человека — 1 доллар. Нетрудно сосчитать, в какую сумму обошлось обследование более 4 млн. человек.

В последние десятилетия вызывает тревогу развитие лекарственноустойчивых форм туберкулеза — среди впервые заболевших в 3—5% случаев палочки Коха имеют устойчивость к препаратам. От такой формы заболевания люди умирают в течение года, т.к. пока еще нет таких лекарств, на которые бы реагировали такие бактерии.

Заболеть туберкулезом, в принципе, просто: 78% населения Беларуси уже являются носителями инфекции, но заболевает из них только 8—10%.

Наталья ГУСЕВА.

Справка «Народной воли»

Туберкулез — инфекционное заболевание, вызываемое микобактериями туберкулеза, которых называют бациллами Коха, или палочками Коха, в честь немецкого ученого Роберта Коха, открывшего их в 1882 году. Заболеть туберкулезом можно в любом возрасте (чаще — 35—55 лет), независимо от принадлежности к той или иной социальной группе. Болезнь в основном передается воздушно-капельным путем, поэтому заразиться туберкулезом можно в общественном транспорте, магазине, на стадионе да и просто в толпе... Источником заражения является больной туберкулезом и предметы его обихода. Болезнь может поражать различные органы и ткани человека: глаза, кожу, кости, почки, кишечник и т.д. Но в 90% случаев туберкулезная инфекция поражает именно органы дыхания.

Заболевание возникает не сразу: от момента попадания микобактерии туберкулеза до проявления болезни может пройти несколько месяцев и даже лет.

Пятница, 14 мая

14 май

ПЯТНІЦА
Усх. 5.09 Зах. 21.05
Даўж. дня 15.56
Апошняя квадра 11 мая

135 гадоў з дня нараджэння Я.М. Кругера (1869—1940), беларускага жывапісца і педагога, заслужанага дзеяча мастацтваў БССР

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 23.00 Новости.
07.05, 07.35, 08.10, 08.35 "Доброе утро, Беларусь!"
07.30, 08.30, 19.55 "Деловая жизнь".
09.15 "Сага о Форсайтах". Сериал.
10.05, 20.00 "Семнадцать мгновений весны". Сериал.
11.05 "Богатые и знаменитые". Сериал.
12.15, 16.45 "Моя страна".
12.30 "Ночь вопросов". Мелодрама.
14.15 "Все нормально, мама!".
15.10 "Самые, самые, самые...". Сериал.
16.05 "5х5".
17.15 "Звездный дождь".
18.20 "Сыщик петербургской полиции. Комедийный детектив.
21.00 "Панорама".
21.50 "Имя безымянной высоты". Видеофильм.
22.00 "Семейка Роуз". Комедия.
23.40 "Правосудие. Боевик.

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 18.00, 20.30, 00.00 "Наши новости".
07.05 "Наше утро".
09.05, 18.10 "Клон". Сериал.
10.35 "Дом". Реалити-шоу.
11.20, 21.05 Фабрика звезд-4.
14.55 "Город женщин". Телевизионное шоу.
15.55 "Берег мечты". Сериал.
16.50 "Большая стирка" с Андреем Малаховым.
18.55 "Поле чудес".
20.00 Время.
22.35 "Что? Где? Когда?".
00.10 "Потерянный сын". Триллер.

РОССИЯ

07.45, 19.55 "Демон полдня". Сериал.
08.50 "Короткое замыкание". Ток-шоу.
09.45 Вести. Дежурная часть.
10.00, 16.00, 19.00 Вести.
10.30, 19.30 Местное время. Вести — Москва.
10.50 "Мусульмане".
11.00 Вся Россия.
11.15 "Москва — Минск".
11.30 "Колоссальное хозяйство".
11.50, 21.00 "Против течения". Сериал.
16.10 "Госпожа победа". Сериал.
17.05 "Комиссар Рекс". Сериал.
18.00 "Комната смеха"
19.50 "Спокойной ночи, малыши!
22.00 "Тринадцатого уничтожить". Боевик.

ЛАД

06.30 EURONEWS.
08.00, 14.00, 20.00 Новости.
08.10 "Мгновение вечности".
08.30 "Другие танцы".
08.35 "Продавец воздуха". Сериал.
09.25 "Ералаш".
09.35 "Свет далекой звезды".
10.05, 17.35 "Между нами, женщинами". Тележурнал.
10.25, 21.15 "Грешная Анхелика". Сериал.
11.15, 12.45 "Обычный необычный день".
11.45 "Майская ночь, или Утопленница". Худ.фильм.
13.10 Мультфильмы.
14.10 "Время кино".
15.05 "Учительская".
15.15 "Эх, анекдот, анекдот".
15.35 "Листья каштанов". Телеспектакль.
17.10 "Голосовать "за!". Худ.фильм.
17.55 "Москва—Минск".
18.10 "Кларисса". Худ.фильм.
20.15 "Колыбельная".
20.30 "Дела семейные".
22.00 Плавание. Чемпионат Европы. Видеообзор.

НТВ

09.00, 11.00, 16.00, 18.00 "Сегодня".
09.25 "Фактор страха II". Шоу.
10.20 "Страна советов". Ток-шоу.
14.35 "Принцип домино". Ток-шоу.
16.30 "Дикий мир: борьба за выживание".
17.35 "Протокол. Расследование".
18.35 "Свобода слова". Ток-шоу.
19.55 "Лицензия на убийство". Приключения.
22.50 Бокс. Лучшие бои.

СТВ+RenTV

06.15, 18.00 Минщина. Люди, события, факты".
06.25 "Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры в космосе". Сериал.
06.50 Мультфильм.
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.45 "24 часа".
07.50, 20.00 "СТВ-спорт".
08.05, 20.15 "Минск и минчане".
08.15, 23.05 "Технология".
08.30, 20.40 "Автопанорама".
08 50 "Театральные истории".
09.10 "Битва драконов". Боевик.
10.55 "Черный лев". Док.фильм.
11.30 "Скетч-шоу".
12.00 "Час суда".
13.00 "Дикая планета". "Новые заповедники". Док.фильм.
13.50, 18.30 "Инструктор". Сериал.
14.55 "ОБЖ, или Обратный жест". Сериал.
15.25 "Бегемот, который боялся прививок". Мультфильм.
15.45 "Веселые баксы".
16.15 "Тема дня".
16.50 "Турпоход".
17.00 "Классика юмора".
18.15 "Светская хроника".
20.25 "Добрый вечер, малыш...".
20.55 "Очевидец". Комедия.
23.15 "Реактивный бокс".
23.40 "Новости СНГ".
23.55 "Непристойное ограбление." Комедия.

8-Й КАНАЛ

17.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
17.45 "Авария". Худ.фильм.
19.25 "К-видео" — "Топ-8".
19.30 "Вечный зов". Сериал.
20.45 "Вечарніца".
21.00 "Доброе слово".
21.10 "Захват". Худ.фильм.

ТВ ЦЕНТР

04.45, 06.30 "Настроение".
07.35 Газетный дождь.
07.45 "Зебра". Худ.фильм.
09.40 Европейские ворота России.
09.50 "Телемагазин".
10.00, 13.00, 17.00. 21.00 События. Время московское.
10.15 "Дата".
11.05 "Наша версия". "Под грифом "Секретно".
11.45 "Денежный вопрос".
12.05, 23.00 "Петровка, 38".
13.15 "Инспектор Кресс". Сериал.
14.30 "Служебный вход".
15.00 "Регионы: прямая речь".
15.30 "Каля-маля".
16.00 "Уголовная полиция". Сериал.
17.15 "Приглашает Борис Ноткин".
18.00 "Страсти по Саломее". Сериал.
18.50 "Пять минут деловой Москвы".
18.55 "У края воды". Детектив.
22.40 "Народ хочет знать". Ток-шоу.
22.30 "Времечко".
23.20 "25-й час. События. Время московское".
23.45 "Такая же красивая, как я". Драма.
01.25 "Мода non-stop".

EUROSPORT

09.30 Экстремальный спорт. "Молодежная зона".
10.00, 12.00, 12.30, 18.30, 20.30 Плавание. Чемпионат Европы в Испании.
13.30, 23.00 Футбол. Планета ЕВРО-2004.
14.00, 21.30 Теннис. Турнир WTA в Италии.
15.30 Футбол. Час Лиги чемпионов УЕФА.
16.30 Велогонки. Тур Италии.
23.30 Ралли. Чемпионат мира на Кипре.
00.30, 02.15 Новости "Евроспорта".
00.45 Спидвей. Гран-при Швеции.
01.45 Футбол. История чемпионата Европы.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на ААТ «Красная звезда», 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 27 500 экз. Заказ № 646.